

د. فلام محمد

گہشتی دنی خواناسیك

المنشور

سَمْعُ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گہشتی
دلی خواناسیك

نوسەر
د. فلاح محمد عزیز

بلاوکردنه وهی
نوسینگه ی ته فسیر بو بلاوکردنه وهی راگه یانندن

بهرگ
ترایزۆن

قه باره ی کتیب
۱۴x۲۰ - (۸۰) لاپه ره

نۆره و سالی چاپ
یه که م ۱۴۲۷ ک - ۲۰۰۶ ز

تیراژ
۳۰۰۰ دانه

گه شتی

دلی خواناسیک

له به ریوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان ژماره ی
سپاردنی (۵۱۴) ی سالی ۲۰۰۶ ی پیدراوه

هموو مافیکه له بهرگرتنه وه و بلاوکردنه وه ی پارێزراوه
Copyright © Tafseer Publishing

نوسینگه ی ته فسیر

بو بلاوکردنه وهی راگه یانندن

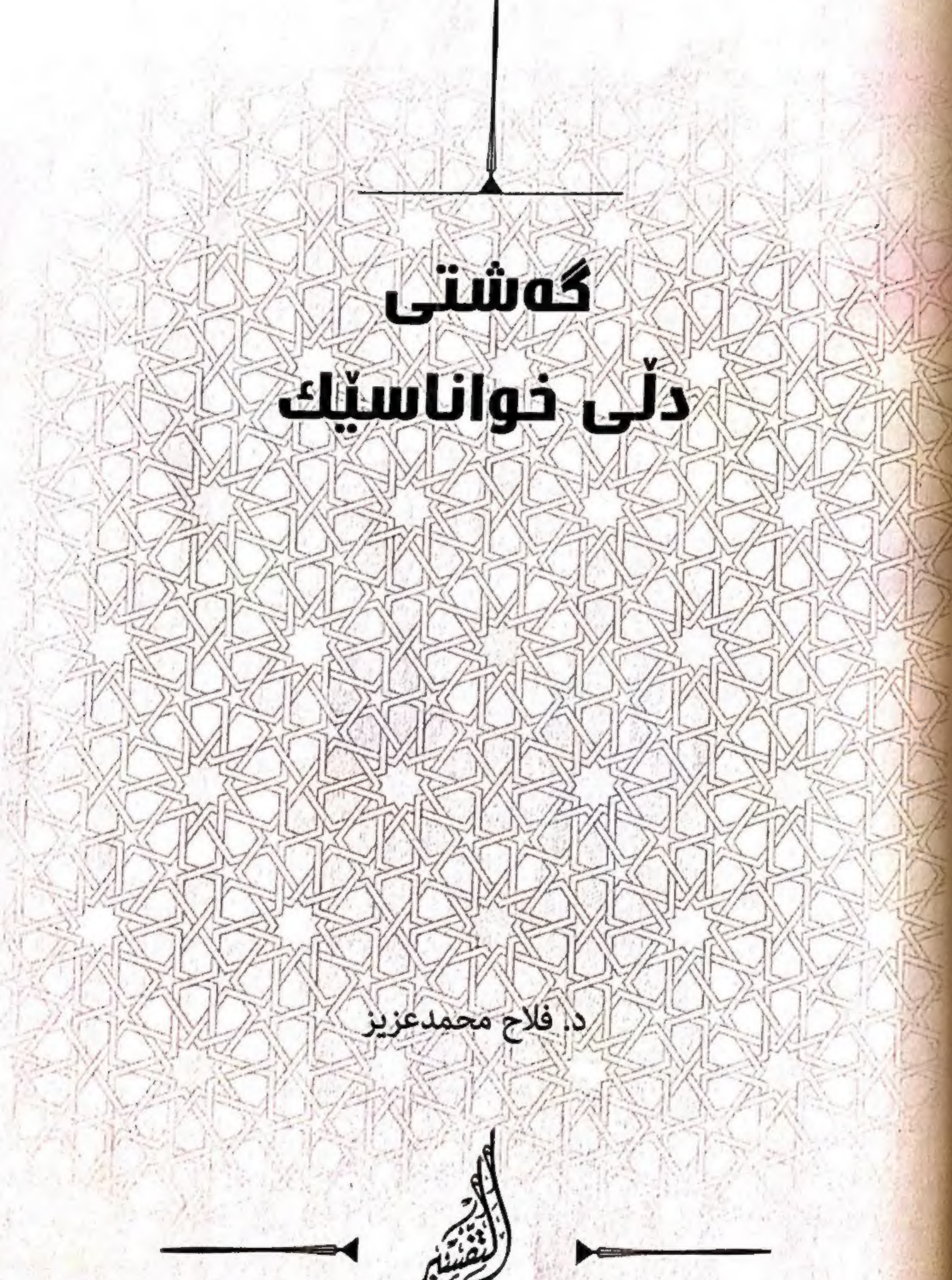
ههولێر - شهقامی دادگا - ژێر هوتیلی شیرین پالاس

+964 750 818 08 66

www.al-tafseer.com

tafseerooffice@yahoo.com

f t g+ /TafseerOffice

A complex, repeating geometric pattern of interlocking stars and polygons, typical of Islamic art, covers the background of the page. The pattern is rendered in a light, textured style.

گہشتی دلی خواناسیك

د. فلاح محمد عزیز

پیشکش به

غونہی مرو قایہ تی.....

پیغہ مبهری خوا مو حہ مہد

گیانی پاکی باو کم

کہ منی به خواناسان ناساند

ئاوهرۆك

- ۷ پيشه‌كى
- ۱۰ مروقيكى ساده و ئاواتىكى بچووك
- ۱۴ لہناو به‌هه‌شتدا
- ۲۲ ئاواتىكى به‌رزتر
- ۲۶ دروستبوونى ئاواتىكى نوي
- ۳۱ برپيار و ده‌ستكه‌وت
- ۳۲ دوو كوئسپ
- ۳۵ هه‌ستىكى نوي
- ۳۸ له‌به‌رده‌م باره‌گاي خواي بالا‌ده‌ستدا
- ۴۰ نه‌نجامى چاوهرپيكردن و دان به‌خوداگرتن
- ۴۴ هه‌ستىكى نوي گرينگتر
- ۴۶ به‌دواي نه‌ركيكي گرينگدا
- ۴۹ روو له‌خه‌لك كردن

پيشهكى

ئەم نامىلكەيە باسى ئاوات و ھەول و كۆشى چەندىن خواناسە
كە سەرگۈرۈشتەي گەشتى دلىان بەرەو بارەگاي خۆشەويستىي خۋاي
مىھرەبانە و لەسەر زارى يەك كەس گۈتراون؛ بەو ھومىدە كە بىيىتە
بەرنامەيەك بۆ نەوہ كاغان و مايەي بەھرەمەندى دل و دەروونيان
بىت.

كارى سەرەكى ئەم نامىلكەيە كۆكردنەوہى گۈتە بەرزەكانى
خواناسانە لە پىغەمبەران و پياوچاكان. ئەو خواناسانە ئەو جۆرە
وشانەيان تەنيا بۆ رەزامەندى خۋاي پەرۋەردگار وتوۋە، پىشيان
ناخۆش نەدەبوو گەر وتەكانيان بلاۋىكرىنەوہ بى ئامازەدان بە
ناوہكانيان . يەككە لەم زانا پايە بەرزانە دەفەرموۋىت:
(كاتىك كەسانىك بىرو پامان وەردەگرن و بەناۋى خۋيانەوہ
بلاۋىدەكەنەوہ، توۋرە دەبين و بەگزيان دەچىن وپىمان خۆشە تەنيا
ناۋى خۆمانى بەسەرەوہ بى؛ ئىمە ئەوہ دەكەين چونكە باۋەرمان بەو
بىرو رايە زۆر بتەو نىيە، لەناخى دەروونىشمانەوہ ھەلنەقۇلاۋە،
وہكوو وايە لەدەرەوہى ويستان دەرچوۋە، ئەويش كاتىك
كەسايەتىمان لە خودى بىروپا و باورمان خۆشەويستىر بىت!! خۆشىي

راسته قینه به رهه می سروشتی بینینی بیرو رمانه له دهست
خه لکانی تر و کاتی بیته خوراک بو دل و دهروونیان. ته دنیا
بازرگانه کان سوورن له سهر شهوهی په یوه ندیه بازارگانیه کدی
بابه ته کانیان نه که ویتته دهست بازارگانه کانی تر، چونکه بهوه
قازانجیان کهم ده بیته وه، به لام خاوهن بیروپراکانن قازانجیان له وه دایه
که خه لکی هاوبه شی شهو بیروپرایه یان بن و باوه پریان پتی هه بی، هه تا
شهو رادهیهی که ناوی خویانی لی بنین!!).

له م نامیلکه یه دا ئیمه ش ئیشاره مان به هیچ سهرچاوه یه ک
نه داوه له بهر شهوهی ویستوو مانه له رهوتی نووسینی ئاکادمی
دوورکه وینه وه، چونکه شهو جوړه نووسینانه له گه ل بابته که مان
ناگونجی و ناوه روکی وشک ده کات .

هه رچی له م نامیلکه یه هاتوه وتهی راستیه و سهرچاوه کدی
قورثانی پیروژه، یان فهرمووده ی پیغه مبه ره (دروود و سه لامی
خوای له سهر بیته)، یان وتهی زانای پایه به رزه که له لایه ن تیگرای
زانایانی موسلمان متمانه به قسه کانیان ده کریته.

که ده لئین به هه شت و دوزه خمان بینیه، سهرچاوه ی بینیمان
و شه پیروژه کانی قورثان و فهرمووده کانی پیغه مبه ره (دروود و
سه لامی خوای له سهر بیته)، ته نانه ت زور له یارانی پیغه مبه
(دروود و سه لامی خوای له سهر بیته) له شوینی خویان له دنیادا
وه سفی به هه شت یان دوزه خیان کردووه.

ئەم گەشتە چىرۆكىكە بۆ ھەر كەسىك بىدوى بۆ بەرزترىن ئاوات
بۆى و بالاترىن ئەنجام بەدى بهىنى.
دوا گوتەشمان ستايشى خوى خاوەن گشت جىھانەكانە.

مروفتىكى سادە ئاۋاتىكى بچووك

بۆ ماوه‌یه‌کی دوورو درێژ باوه‌شم به‌دوونیا دا کردبوو،
 ئاواتگه‌لیکی بچووکم بۆ خۆم ده‌هۆنیه‌وه، یاخود خۆیان ده‌هاتنه
 به‌رده‌مم و خۆیان ده‌نواند، منیش به‌دوای به‌دییه‌تانیاندا ده‌چووم،
 هه‌ندیکیان ده‌هاتنه‌دی و ئاواتی تر ده‌هاتنه‌ جێیان، ئه‌وانی تریش
 ته‌نیا ئاواتی به‌تال و دوور له‌ هاتنه‌دی بوون و کاتم پێ ده‌بردنه‌ سهر.
 ئاواته‌کان به‌گشتی ساده‌بوون و هه‌زاران هه‌زار که‌سی تری وه‌ک
 منیش به‌دوای ئه‌و جوړه ئاواتانه‌دا وێڵ بوون. هه‌ستم ده‌کرد منیش و
 ئه‌وانیش له‌ بازنه‌یه‌کی به‌تالدا ده‌سوورپاینه‌وه. دوای تیروانینی
 ئه‌لبوومی ژیا‌نی هه‌زاران که‌س بو‌ت ده‌رده‌که‌وی که‌ ده‌بی پاش په‌نج
 سالی تر وینه‌ی خۆشت چۆن ده‌بی، له‌وانه‌یه‌ خۆت نه‌ناسیته‌وه!! جا
 ئه‌گه‌ر پاشا بی یان کرێکار، پایه‌داربی یان بووده‌ل، ئه‌نجام هه‌ر
 یه‌که‌. له‌سه‌ره‌تای ته‌مه‌ندا دوونیا به‌وپه‌ری جوانی پێشوازی‌ت
 لی‌ده‌کا، که‌چی به‌ناشیرینترین شیوه‌ پشتت تێده‌کات. به‌پێکه‌نین
 پێشوازی‌ت لی‌ده‌که‌ن و به‌گریان ماله‌ئاوایت لی‌ده‌کری. شه‌و و روژ
 زۆر به‌خێرای ده‌پۆن. ناخۆشییه‌ک یان کاره‌ساتیک له‌ لوتکه‌ی
 خۆشییه‌وه‌ فری‌ت ده‌داته‌ بناری ئه‌شکه‌نجه‌کان. گه‌ر ده‌سه‌لاتدار بی
 هه‌میشه‌ خه‌می به‌رده‌وامی کورسییه‌که‌ت ده‌خۆی؛ گیان کی‌شان لای

هەندێ کەس لە کورسی ستاندن ئاسانتەرە. هەژار هەمیشە چاوی لە دەولە مەندیی دەولە مەندانە؛ دل و دەروونی دلداران بە ئاگری دووری خۆشەویستەکانیان کلپە دەکا و ئەنالێنن، کە دەستی دەکەوێت دواي ماوهیهك دلی ئارام دەبێت و بەدواي ئاواتی تردا دەکەوێتە رێ، خاوەنی کۆشک و تەلاران سەرقالە و لە هەولێکی بێ وچانە بۆ دەسکەوتنی کۆشک و تەلاری تر. کەس بە حالی خۆی رازی نییە و هەموو بەدواي بەدیھێنانی ئەم ئاواتە بچووکە نەپراوانەن.

پێکھاتەی جەستەیی و دەروونی ئادەمیزاد وا دەگەینن کە نەخشی لە ژياندا زۆر لەو ئاواتانە بەرزترە. خۆندنەوێ واتای فەیلەسووفەکان و کتیی خاوەن بیر و فیکرو زانستەکان نەیتوانی ئاواتەکانم لەچوارچێوەی تەسکی ئەم دونیایە، یان ئەم بازنە بەتالەدا بباتەدەر!! مێشکم قەناعەت بەو رێبازە ناکات کە فەیلەسووفە ماددیەکان گرتوویمانەتە بەر و دڵم بەو ئاواتە بچووکانە کە لە ناو ئەم بازنە بەتالەدا دەمسووپێنن، ئۆخەي نایەتی و ئوقرەیی و متمانەیی پێ نابەخشی. بۆچوونی هەندێ لەو زانستانە سەردەم لەبری دەرخستنی گەرنگی رۆلی ئادەمیزاد و بالابوونی لەناو سەرچەم بوونەوەرەکاندا کێشە کە دەشیوینن و ئالۆزتری دەکەن. ئەوانە ئادەمیزادیان کردە ئامۆزاو برازای مەیموون و شامپانزی و پریاریان دا ئاواتەکانی ئادەمیزاد نابێ لە چوارچێوەی ئاواتەکانی ئازەل دەربچن، بەلام لاقە نوێیەکانی هەمان قوتابخانە زانستیە کە ناچار بوون دواي

لیکۆلینه وهی فراوانتر، دان به بالابوونی مروڤدا له ناو بوونه وهره کاندای
 بنین و ناستی شیای خوی بو دابنن. دهستی ناپاکی دژ به
 مروڤایهتی هه موو ریگایهك ده گریته بهر بو تیکدانی رهوشتی
 خهلك، ته نانهت به به کارهیتانی بیردۆزی زانستی نه سهلمیتر او.
 کورتیی ماوهی ژیان به به راورد کردن له گهل ته مهنی دوور
 درێژی نه م گهردوونه و گرنگی پیکهاتهی جهستهیی و دهروونی
 ئاده میزاد تییان گه یاندم، که ده بی رۆلی ئاده میزاد له رۆلی
 بوونه وهرانی دهروپشتی گرنگر بیته و ده بی ته مه نیشی له ته مه نی
 نه وان درێژتر بیته، نه وهش راسته وخۆ منی گه یانده نه وه قه ناعته که
 مردن کوتایی ژیان نییه، به لکو ژیانکی تری به دواوهیه.
 چیرۆکی زۆر هه ن پتوستان به ته واو کردن ههیه، سته مکاران
 له ناو پێخهوی ئاوریشم ده مرن، خاوه ن ماف و سته ملیکراو به زگی
 برسی و له بن به رددا گیان له ده ست ده دن!! نه م چیرۆکانه ده بی
 کوتایه گیان هه بی؛ ماف خوراوه کان ده بی مافی خویان وهریگرن و
 دوژمنانی مروڤایهتی ده بی به سزای خویان بگهن. نه ندازهی وردی
 پیکهاتهی گهردوون نه م راستییانه دووپات ده کاته وه. زانایه کی
 پایه به رزم ده ناسی نانی نه بوو بیخوات، که قوتایه کانیشی پارچه
 سه موونیان بو ده هیئا ورده سه موونه که ی بو میرووه کان هه لده رشت و
 ده یگوت: ئاگاتان له و زینده وهرانه بی، نه مانه گهل و میلله تن وهك
 ئیمه! دواتر نه و زانایه دوا ی ده یان سال له راوانان و نه شکه نه جده ان له

لایەن دوژمنانی مروڤایەتیەوه لەسەر جینگە ی نەخۆشی مرد. دەبی چارەنووسی ئەو زانایە وابی و چارەنووسی جەلادەکانشی سەرینی ئاوریشمی بی؟! رۆشنبیریکی ترم دەناسی مامۆستای زانکۆ بوو، جل و بەرگە نوێکە ی خۆی لەیە کەم رۆژی وانە وتەوه دا پێشکەش بە قوتابیەکی هەژار کرد، کە بەجلیکی کۆن هاتبوو، هەر لەژووری مامۆستا جل گۆرینیان کردو مامۆستا جلی کۆنی قوتابیەکی دەبەر کرد. ئەو رۆشنبیرە مەزنە لەسیدارە ئەدری لەبەر چەند وشەیهکی چاکسازی ناو کۆمەڵ و جیهاندا، هەرچەندە ناوی کەسی نەبردبوو، بکوژە کەشی نازناوی قارەمانیتی جیهانیی وەرەگری. نەخیر! ئەمە لەگەڵ دادپەروری بی سنووری خۆی گەرە ناگونجی و بوونی رۆژی پاداشتدانەوه و سزادانیش دووپات دەکاتەوه.

قەبارە ی گۆرانکاریی خیرای ژیا نی دانیشتوانی سەر زەوی لەوپەری خۆشی و لەزەت و لاویەتیەوه بەرەو جیهانی بیزاری و دلتەنگی و پیری و مەترسی کۆتایی هاتن پالیان پێوە نام نیشتمانیک ی تر بۆ نیشته جیبوونی دلی خۆم بدۆزمەوه و ئاواتە کانم لە سنوورە تەسکەکانی دنیا بەرمە دەری و بەرەو ئاسۆیهکی فراوانتر بیانگوێزمەوه. بەلام، تۆ بلی ئاواتی بەرزتر هەبیت لەدەرەوه ی چوارچێوه ی ئەم دنیا تەسک و سنوورداری؟

له ناو بههشتدا

له ناو خه می بیزارى و بیوه فایى دونیای کورت و قه ناعهت
 نه کردن بهو ئاوات و نه نجامه کورتانهی ژيانی سهر دنیا و دواى
 تیروانیگ له ئاسمانی پان و بهرین و چاوه پیکردنی میهره بانى خواى
 پهروه دگارو به چاوپیکشاندنیکى ورد له لاپه ره جوانه کانی کتیبى
 خوا، رووناکیى ده رگای بههشتی پان و بهرینی خواى گه ورهه لی
 ده رکهوت. وشه پیروژه کانی خوام وشه به وشه خوینده وه، ههستم
 کرد وشه ئاسایى نین، ئاسایى نه بوون به لام راسته قینه بوون،
 نه گهری راست و هه له یان تیدا نه بوو، بیردووزو خه یالان تیدا نه بوو،
 ته نیا وه سفی جیهانی دواى مردن ناکهن، به لکو ده تبه نه ناو جیهانی
 راسته قینه. گهر به دل و دهروونیکی زیندوو و به ههست و هوشیکی
 ته واوه وه بیانغوینیته وه، ههست ده کدی له دنیا نه ماوی و وا له ناو
 نهو جیهانه دا ده ژى. بههشتم به چاوی خۆم بینى، بوون و
 بهرامه کدی گیانی خروشاندم و دهروونی هه ژاندم، هه رچه نه
 دلنیا بووم که نهو دهروازه یه له پرومدا کراوه نییه، چونکه چاوه رتی
 پیشکه شکردنی نرخى کردنه وه و چوونه ژووره وهی ده کرد. قوالم
 لی هه لکردو غیرهت و ئاره زوو و هه ول و هیممه تم وه به رخوتا و
 که وتمه ری، به رهو بههشتی بهرین. ئاواته ناکام و کورت

چوارچیۆهی زاتی خۆمهو هه مووشیان به سوودن. کاری چاکسازی
خۆم و ده وروپشتم پیتی دلمی گواستهوه بۆ دیوی ناوهوهی به ههشت،
بۆنه خۆش و دیمه نه جوانه کانی هه موو دونیای له ههست و هۆشدا
سپیهوه و دهروونی وا دهوله مه ند کرد که له ساتیکدا ئاماده بووم
گهر هه موو دنیا هی خۆم بی بیکه مه پاروویهک و بیخه مه ده می
هه ژاریکه وه. هه لێژاردنی به ههشت وهک ته نیا ئاوات، دهروونی له
به ندایه تی بۆ غهیری خوا رزگار کرد. ئه و به هه شته ته نیا
چاره سه ریکه بۆ ئه و ململانی درپدانه یه که مرۆقه کانی ئه مرۆ
خۆیان پتوه سه رقال کردوه بۆ گیرفان پرکردن و ورگ زلکردن.
له ناخی دهروونیاندا ته نیا ئه و دنیا به رته سکه هه یه، که شه ری
له سه ر بکه ن، له بهر ئه وه بۆ به دیه تانی ئامانجه کانیان ئاماده ن
هه موو بنه ماکانی مرۆقایه تی پیشیل بکه ن. به لام ئه وه تا خوای
مرۆقایه تی ده رگای جیهانیکی فراوانتریان بۆ ده کاته وه. هه ر خوا
خۆی باش ده زانیت کیشه کانی ئه م سه رده مه به چی وچۆن چاره سه ر
ده کرین.

له ناو به هه شته، دیمه نی زۆر جوان ده بین، ئه مانه هه ندی له و
دیمه نانه یه:

کۆمه لیک فریشه له ناوه راستی به هه شته ده بین، خه ریکی
دروستکردنی ته لاریکی ئیجگار گه وره ده بن، له شوینیکی ئیجگار
خۆشدا. هیشتا له ویت کاتیکی ته واوی ده کهن. خۆ وهک ته لاریکی

دولیا نییه به سالیك یان زیاتر تهواو نه بیئت، تهلاره که تهواو سهرنج راکیشه، دهلیی بووکی دهریایه، یان خوړی بهر به یانه! لهخوت دهپرسی: دهبی خواوونی ئهم تهلاره کی بی؟ دواي پرسیار له یه کی له فریشته کان، گوتی: خواي گه وره بانگی کردین و فهرمووی: بهنده یه کم هدی ده زانم پاش ماوه یه ک کورپه که ی دهمری، قسه کانیم بو تو ماریکه ن، زور جار دهلیت ره زامه ندی خوام له هه موو شتیك لا گرنگتره، با بزاین وهلامی چی ده بیئت. فریشته که گوتی: که کورپه که گیانی له دهست دا ئیمه لهوی بووین، دواي گه پراینه وه بو لای خواي گه وره، فهرمووی: ته مهنی کورپه ی بهنده کم کو تایي پیهات؟ وتمان: بهلی خوایه، فهرمووی: جهرگی بهنده م به مردنی کورپه که ی سووتا؟ وتمان: بهلی خوایه، فهرمووی: ئه ی وهلامه که ی چی بوو؟ وتمان: ته نیا سوپاس تو ی ده کرد و ددانی به وه نا که خو ی و کورپه که ی مولکی تون، نه وه ی له لای خواوه بیئت بی گومان قازانجی نه وانی تیدایه. ئینجا خواي میهره بان فهرمووی: فریشته کانم! ده پرون وته لاریکی گه وره له ناوه پاستی به هه شتدا بو ئه و بهنده یه م دروست بکه ن وناوی بنین ته لاری (سوپاس).

به لای کو مه لیک فریشته دا تیپه رده بی، زهر فیکیان پییه خو له میشی له ناودایه، هه لیانده پرشته ناو روباریکی به هه شت. پییان دهلیت: ئه مه چییه؟ دهلین: ئه مه پاشماوه ی لاشه ی هه ندی که سی ناو دۆزه خه. خوا فهرمانی دا بو به هه شت بگو یز رینه وه له بهر ئه وه ی

کەمیک چاکەیان ھەبوو بەرامبەر کارە خراپە زۆرەکانیان، کە لە
 دنیادا دەیانکرد، ئەوەتا لەناو روباری ژیان لە بەھەشتدا دیسانەوە
 دەروێن. کە سەیرم کردن سیمای سەرسورمانیکی بێ وێنەیان پێوە
 بوو، بەیەکتریان دەگوت : دەبێ ئەمە خەو بێ، یەکیکیان دەیگوت :
 چما لە دۆزەخ خەو ھەبوو تا خەون ببینن، ئەوە ھەر بەزیی خواوە،
 ئێمە لە دۆزەخ رزگارکردو ھیناینیە ئەم شوینە خوشە. دەبێ ئەمە
 بەھەشت بێ؟ بێ گومان ئەمە بەھەشتە.

یەکیك لە ئاھەنگە ھەرە گەنگەکانی دانیشتوانی بەھەشت
 کاتی کە مردن لەناوبرا! مردن بەشیوەی ئازەلیکی گەورە ھینرایە
 سەر دیواریکی بەرز بۆ ئەوەی ھەردوو دانیشتوانی بەھەشت و
 دۆزەخ پێکەوێ ببینن، بەسەرپرینی ئازەلە کە کوتایی بە مردن
 راگەینرا، ئینجا وەرە سەیری ئاھەنگی بەھەشتیەکان بە کوتایی
 ھاتن بە دوامەترسیەکیان و خەفت و حەسرەتی دۆزەخیکان کە
 مردن دوا ئاواتیان بوو بۆ رزگاربوونیان لە دۆزەخ.

لەئاسۆی دوورەوێ جێی زۆر خوشتر دیار بوون، وام دەزانی ئەوە
 کوتایی بەھەشتە، بەلام دەرچوو ئەوە پلەییەکی بەرزترە لە
 بەھەشتدا، دوا پلەیی بەھەشتیش فێردەوسە، کە بنمیچە کە عەرشێ
 خواوە. وا دیارە لەچاوی ئێرە خوشترە. ئاواتی گەیشتن بە فێردەوس
 پالتی پتوونام کاری بۆ بکەم. لەوانەیە ھەریەک جار ھەلیکی وام بۆ
 بپەخسی، ئینجا بۆ نەگەمە ئەو پلە بەرزە! پلەیی بەرز کاری گەنگی

دەۋى، بىجگەلە پاداشتى بەھەشت، بەھا مروڧاىەتییە کانیشم بەرزتر دەكات، بەرزبوونەۋەى ئاستى مروڧاىەتى تەرىبە لەگەل بەرزبوونەۋە بە پلەكانى بەھەشتدا.

كە دەچیتە ناو فیردەوس ھەر دەللى تازە پى دەنییتە ناو بەھەشتەۋە، دیمەنىكە ھەموو ھەستەكان لە بەرامبەرىدا جۆش دەخۆن. بە خۆم وت: ئىنجا دوا ئاۋاتم بىنى، ئىتر ھىچى ترم ناۋى، چىم لەۋە زیاتر دەۋىت، بەتایبەتى، كە زانىم لەم پلەيە پىغەمبەرى خواش (دروودو سەلامى خۋای لەسەر بى) نىشتەجى دەبى؛ ئىتر دلم بەم جىيە بەسترايەۋە داۋاكارى تری نەبوو.

بەناو ئەم پلەيەى بەھەشتدا پىاسەيەكى خوشم كرد، چاوم برىيە روبارەكانى، ئاورىشى سەرىنەكانى و بەرگى سەر نوینەكانى، دەنگى ئەو مۇسىقا نەرمەى لە ئەنجامى لەيەكدانى گەلا دارەكان تىكەل بە قولتەقولتى جامى شەراب و گۆرانى سەر لىۋى ئالى حۆرىيەكان مېشكى خولاندەۋە. ھەندى شتيان لە نازونىعمەتەكانى دونيا دەچوون، ئەۋە روبارىكى سازگارە، ئەمانە ئافرەتى جوانن، ئەم خواردنە ميوە و گوشتن، ئەو خواردنەۋەيە شەرابە، بەلام تام و چىژيان ھەرگىز نەمچىشتبوو، تەنانت بەرھەمەكانى لە بەرھەمى پلەكانى تری بەھەشت ئىجگار بەتامتر بوون. نە بستىك خۆل و نە تەپ و تۆزىك دەبىنى، ئاى كە رقم لە تەپ و تۆزە!! ئارەزوۋەكانست ھەموۋى جى بەجى كراون.

یەکیگ دەبینی داوای دەکرد مندالی پی بیه خشریت؛ دیاره له
 دنیادا خوا مندالی پی نه به خشیبوو، له ساتیکی زور کهمدا
 مندالیکی پی به خشرا. یه کیکی تر هزی له رواندن دهرخت
 دهکرد؛ نهوی تر داوای دهکرد براده ریکی خوی بیینی که له دنیادا
 داوای لی دهکرد ری خوا بهردات؛ که پی دهگوت : چیت داوه له
 ری کونه پرستی و دوا که وتن؟ بو سهیری بهرده می خوت ناکهیت؟
 داهاتوو نهک رابردوو. نهویش له وه لامدا پی دهگوت: جیاوازی من و
 تو نهویه که من که میگ دوورتر دهروانم، من چاوم له بههشته،
 واته چاوم له داهاتوو. داهاتوو تو، که دنیایه له داهاتوویهکی
 زور نزیکا دهیته رابوردوو، بهلام داهاتوو من که بههشته،
 بهردهوامی هه میشی پی نووسراوه. نهو ریبازی من گرتوو مه ته
 بهر، دانه ره کهی دانه ری ریبازی سوورانندی مانگ و رۆژ و
 ئاسمانه کانه، ری و ریبازیان له ری خواناسی من کونتریشه، نه خیرا
 ری خوا کۆن و تازهی بو نییه، چونکه خوا کاتهکانی رابوردوو و
 داهاتوو بهیهک چاو سهیر دهکات، بهلام براده ره کهم بهقسهی
 نه ده کردم، هه رچه نه قهناعهتی به بهلگه کانم دهکرد؛ با بزائم نه مرۆ
 چاره نووسی چییه. براده ره بههشتیه کهم داوا له براده رهکانی دهکرد
 له گه لیدا سهیری چاره نووسی نهو زه لامه یاخیبووه بکهن، بهلام
 کهس ناماده نه بوو سهیری دۆزهخ بکات، بهراستی دۆزهخ ترسناکه،
 له بهر دوو کهلی رهشی کهس کهس نابینیت، (ته ناندت جاریک خوای

گه وره فریشته کانی ناردبوو بۆ دۆزهخ و رایسپاردن پیاویک دهرکهن
له دۆزهخ و بۆ بههشت بیگوێزنهوه. فریشته کان نهیانتوانی پیاوه که
بدۆزنهوه ههتا خوا خۆی دهستنیسانی شوینه کهی بۆ نهکردن؛ که له
نیوان کۆمهله بهردییکدا لهناو دۆلیکی دۆزهخدا برژابوو. هۆی
دهرکردنیشی له دۆزهخ ههر ئهوه بوو جارێک له دونیادا له دهرگای
بارهگای خوای دابوو وله بهر چاوچنۆکی ریگای دوور له خوای
ههلبژاردبوو. بهلام ئیشی خراپه کاری ئاشکرانه دهکردو شانازی پێوه
نه دهکردو ددانی بهوه دهنا که دهبی فرمانی خوا له سهرووی ههموو
فرمانیک بی). برادهری بههشتیم برادهره کهی له ناوهراست
دۆزهخدا بینوو بانگی کرد : سوپاس بۆ خوای مهزن که یارمهتی
دام دواي قسه کانت نهکهوم، ئهوهی من و تووی تێداین، من له
بههشت و تۆش له دۆزهخ، ئهوه داهاتووی راسته قینهیه.

جۆره ها داواکاری دهیستیت، ههمووشیان دهم و دهست
دههاتنه دی، بههشت جیگای هاتنه دیی داواکارییه کانه. لهناو
بههشتدا زۆر مامهوه، ههست وهۆشم مهست ببوون. تا دلم
خورپه ی لهزه تیکی نویی بۆ لهناو بههشتدا دروست نه ببوو، ههرگیز
به خهیاڵدا نه دههات ئاواتیکی تر له ئاواتی چوونه ناو بههشت
بهرزتر هه بییت..!

ئاواتیکى بهرتر!!

له گهرمهى سهرقالبوونم به لهزهتهکانى ناو بههشت، دهنگىکى
ئاسمانى له گوئى دلمدا زرنگايلهوه دهيفهرموو:

((ئهى دلى بهندهم ههتا كهى له گهل دروستكراواندا پهيوهست
دهبى؟ بۆچى ههميشه له جيهانى ئهوينى راستهقينهيوه دورى؟
تاكهى رووناكهيه دهستى خوشهويستى خوايى كه بهشو و روژ بو
درىكراوه؟ كهى ئاستى ئاوات بهرز دهكهيهوه له دروستكراوهوه بو
درووستكه، له بهندهوه بو پهروهردگار؟ كهى تيدهكهى كه من
سهرچاوهى ههموو بوونهوهريكم، سهرچاوهى ههموو خوشيهكم،
سهرچاوهى ههموو خوشهويستيهكم، تهناوت سهرچاوهى ههموو
جوانيهكيشم؟ تاكهى پشت دهكهيه سهرچاوه و روو له لقهكان
دهكهى؟ ئهم بهههشتهى كه هوش و دلتى له خوشى پر كردوتهوه،
ئهم بهههشته - ئهى بهندهم - هاوبهشى زۆره، دروستكراوه، روو له
من كه، بۆ رهزامهندى من ههناسهپر به، هوش له گهل من بى،
خواردنت يادكردنى من بى، خواردنهوهت رووكردن له ميههربانى من
بى. گۆرهپانى خوشهويستان و يارانى من قهرهبالغ نيه، مروڤى
ورهندى دهوى، چونكه خوشى و لهزهتهكهى نايهته گوتن، ئاستى
ئاوات بهرزكهروه و وهره ئهم پانتاييه. دهبى بزانى كه روو له
گهورهى گهورهكان و شاهى شاههكان دهكهيت، كه بهخششى بى
سنوور و بى وينهيه. زۆر كهس وا دهزانن گهر روو له من بكهن

دونیایان له کیس دهچی و زهره رهنده دهن، یان نارامی و
 پشودانه وهیان لی ده بریت. هندیکی تر که چاویان به بههشت
 ده که وی، واده زانن نه وه کوتایی ناوات و خوشیه کانه. نه دی نازانن
 من خاوه نی دنیا و ئاخیره تم، دروستکهری بههشت و دوزخه خم،
 سه رچاوه ی نارامی و ماندویه تیم، هه لسوورپینه ری نه ستیره و
 هه ساره کانم؟ هندی کهس کاتی توشی کزی دین و بی توانا دهن،
 روو له من ده کهن، کاتیکیش توانا و ده سه لاتییان پی بهه خشم،
 پشت له من ده کهن و ده پون. دوو پاتی قسه ی هندی له گومرایان
 ده کهن که ده لیتن: خه لکی له رابوردوو لاوازیون، بویه روویان له
 خوا ده کرد، به لام له م سه رده مه دا که ناستی زانستی و ته کنولوژی
 به رزبوته وه ئاده میزاد پیویستی به خوا نییه، چونکه ده توانی هه موو
 شتیکی ده ست که ویته. دیازه لاوازیی، راستیه کان ده رده خات و
 توانا، دایانده پوشی. به لام باوه ردارانی راسته قینه به پیچه وانده
 بیرده که نه وه و هه لسو که وت ده کهن؛ توانای خوین به دژی توانای من
 دانانین، هه تا هیزو توانایان زیاد بی، زیاتر ده ست به توانایی من
 ده کهن، چونکه توانای تیگه یشتیان پته وتر ده بیته. هه لبراردنی
 په نای من بو جیی حه وانده وه ی دلتان قازانجی منی تیدا نییه، من
 سه رچاوه ی هه موو شتیکم، هیچم له کهس ناوی، پیویستم به کهس
 نییه، به لام ده بی وه ک خواجه کی راسته قینه چاکترین و خوشترین و پر
 قازانجترین و مسوگه رترین ریگاتان بو ده ستنیشان بکه م. دایکان و
 باوکان نومیدی باشتین ژیان بو روله کانیان ده خوازن، ئیوه به نده ی
 منن، به ده ستی خوم دروستم کردوون، گه رانه وه ی هه ری که کتکان بو

رىنى بەختەۋەرى و بەندايەتى بۇ من لاي من لەۋە خوشترە يەكىكتان
 شتى گرنگ و بەنرخى ونبوى خوى بدوزىتەۋە. ھەموو ئەوانىدى
 لەگەلئاندا دەرۋىن ئىۋەيان بۇخۇيان دەۋى!! بەلام من ئىۋەم دەۋى بۇ
 بەرژەۋەندىي خۇتان. كاتىك لە خالى گواستەۋەتەندا واتە ساتى
 مردن بەرەۋرۋوم دىن، من ھىچتان پى نالىم، من لەگەل
 بوۋنەۋەرەكانى تر، لەگەل فرىشتەكانم بەرەۋرۋوتان دەكەمەۋە، با
 ئەوان سەرۋورمانى خۇيان پىشان بەن، با ئەوان پىتان بلىن: چۈن
 پەنای خواتان گۆزىدەۋە بە پەنای دروستكراۋەكانى؛ پىشتان لە
 ھەموو شتىك كرد و ۋوتان لە ھىچ كرد. لە ژيانى ھەموو
 مروفىكدا خوشەۋىستىكى پەلى يەكەم ھەيە، كە بەكەسى تىرى
 ناگۆرپتەۋە، جوانى تىدا دەيىنى، يان دەۋلەمەندىي تىدا بەدى
 دەكات، يان خاۋەن ھىز وتوانايە، يان زۆر جارىش لەبەرئەۋەى
 ئارەزوۋىەكانى دەرۋونى و پىداۋىستىيەكانى لەشى بۇ جى بەجى
 دەكات. ئىنجا لەبەر بەرژەۋەندىي خۇتان دەبى پىتان بلىم و
 راستىيەكانتان بۇ ئاشكرا بىكەم: ھەرگىز كەس لەمن جوانتر نىيە!
 چونكە من سەرچاۋەى ھەموو جوانىيەكانم، كەس لەمن دەۋلەمەنتر
 نىيە! چونكە من خاۋەنى زەۋى و ئاسمانەكانم، بە ۋىستى من ھەژار
 دەۋلەمەند دەبىت و دەۋلەمەند ھەژار دەبىت؛ من خاۋەنى ئاۋ و
 ھەۋا و خۇل و دەشت وىيابان و سەيرانگە و شاخ و داخ و درەخت و
 سەرچەم بوۋنەۋەرەكانم كەس لەمن بە تواناتر نىيە! ھەموو زەۋى
 دەخەمە ناۋ دەستم و ھەموو ئاسمانەكان دەپىچمەۋە و دەيانخەمە بن
 دەستم. كەس منى نەدىۋە، چونكە ھاۋتا و ھاۋشىۋەم نىيە، بەلام

پەیمانم بە خوشەویستانم داوێ خۆمیان پێ پێشان بدهم، دیداریان
 لەگەڵمدا هەبێ و بمینن؛ ئەوەش پاداشتیکیە لە منەوێ بۆ ئەوان،
 هەرچەندە رۆژی پێنج جار لە دنیادا بەدل و دەروونیان رووم
 تێدەکەن و تەمەنی خوشەویستیم دەچێژن. تەنیا خوشەویستانی من
 خەم و حەسرەت و خەفەت ناخۆن، پشتیان بە من قایمە و لە
 دنیادا ئەوەی بە گومراپووەکان دەدەم لە خوشییەکانی جەستە و
 ئارەزووەکانی نەفس، بەوانیشی دەدەم و ئەوەی لەگەڵ تەندروستی
 لەشیان ناگونجێ، هەر بۆ بەرژەوێندی ژيانی دنیایان لێم
 قەدەغە کردوون، بەلام ئەوەی ناوی خوشیی راستەقینەیە کە ژيانی
 ناو بەهەشتە، تەنیا بۆ ئەوانە، و دۆژمنانی خۆمی لێ بێ بەش
 دەکەم و دۆزەخ دەکەمە دوا چارەنووسیان. سیفەتی خواي
 راستەقینە ئەوەیە کە پێویستی بە خوشەویستی کەس نییە،
 پێداویستی بەندەکانی جێ بەجێ دەکات، بەلام پێی ناخۆشە کەسێ
 نەشیارو جێگەیە لەناو دلی دروستکراوەکانیدا بگرن. هیچ رەوا نیە
 پشت لەو خوايە پێکھاتە مرۆڤایەتی پێداون و روو لەو شتانە
 دەکەن کە مرۆڤایەتیتان لێ دەسێنێ.

دروستبونی ئاواتیکی نوی

له ناو ئهم دلفرینه وهیه له نیوان به ههشت و باره گای خرادا و
پیش بریار وهرگرتن به ههنگاونان به ره و ریی خوشه ویستانی خوا،
پیاویک خوی کرد به به ههشتدا. هه چهنده به کزی هاته ژووره وه
سیمای خانه دانی و پایه داری پیوه دیار بوو، چاوی به ناو هه مورو
لایه کی به ههشتدا ده گیرا، به لام سه سورمانی پیوه دیار نه بوو،
هه رچی خزمه تکارانی به ههشت دهوریان دابوو، به جلی جوان و ئاوی
سازگارو شهرابی رهنگاو رهنگ و خواره مه نیی جوراو جووره وه
پیشوازیان لی ده کرد، که چی نه و گوئی پی نه ده دان. دیار بوو
به دوای شتیکی تردا ده گهرا، له پر سه ری بلند کرد و رووی کرده
ئاسمان و پارایه وه و گوئی: ((ئهی نه و که سه ی له دنیادا به دوای
زه زامه ندی نه ودا پیشبرکیم ده کرد، له خیرخوازی و چاکه کردن و
که یاندنی سوود به خه لکی! رۆژم ده خسته سه ره شه و بو تیرکردنی
هه ژاران و فریا که وتنی لیقه و ماوان و کهم ده رامه تان، له دنیادا
خیرخوازیم به نه یینی ده کردو ئاشکرام نه ده کرد، تا هیچ هاویه شت له
دلما بو دروست نه کهم، به لام گه وره م! ئیستا ده بی دهنگی زه لیلیم
ده نگه داته وه، که من هیشتا به و نه بجامه سه ره کییه ی نه و کوششه

نەگەشتووم، تۆ ھەر خۆت دەزانی من لە پیناوی چ ئامانجیكدا
 ھاتوومەتە بەر دەرگای رەزامەندیت، ھەر خۆت دەزانی من چیم
 دەوی، دلم بەچی دەخوێتەو! شەراب و خواردن و خواردنەوێ من
 چییە! من چی لەمانە بکەم! کوا ئەو دلەي تامی ئەم شتانەي پێ
 بچێژم؟ تا بەدیداری خواوەند نەگەم چی لە دروستکراو بکەم، تا لە
 دراوسی دلتیا نەبم خانووم بۆ چییە؟ تا ھاوڕیتی چاک بۆ خۆم پەیدا
 نەکەم، چۆن رێگای دوورو درێژ بگرمەبەر؟ جاری با لە رەزامەندی
 تۆ تێرم، با ئەو دلەي لە دنیادا لە خوشەویستی تۆ توابەو، ئەمڕۆ
 لەناو رویاری رەزامەندیت مەلە بکات، با ئەو چاوەي فرمیسکی
 حەسەرەتی دووری لە تۆی دەرژاند بە دیدارت شاد بێ، با ئەو
 گوێیەي لە بیستنی غەیری دەنگی وشەکانت داخرابوو بە بریاری
 رەزامەندیت بکریتەو، با ئەو سیانەي بە ھەوای غەیری یادی تۆ و
 یارانت لە دنیادا ھەناسەسوار دەبوو، بە شەمالی لیبوردنت
 ھەناسە وەرگری، ئەو دەمەي بە یادی تۆ لە دنیادا تەریبوو داوا
 دەکا ئەمڕۆ بە شەرابی رەزامەندیت تەری بێ، بەلکو ھەست و ھۆشم
 بۆ بگەریتەو و بتوانم تامی خوشییەکانی بەھەشت بچێژم، من تەنیا
 رووم کردۆتە تۆ ولە بەندەکانت دلم تەنیا موحەممەدی پیغەمبەری
 ویستوو، چەندەھا سالا و چاوەرێتی ئەو رۆژەم کە بەدیداری
 پیغەمبەر شاد بوم، پیش باوک و دایکم خوازیاری بینینی سیمای
 ئەوم، دەرفەتم بەدە - ئەي خواپە - بەرامبەر ئەو خوشەویستە

راستەوخۇ ھەستى خۇمى بو دەرىپىم ، بەلكو تۆزە فېنكايىدەك لى
 بىبابانى چاۋەرىپكردنى بىنپىنى ئەو خوشەويستە بەدلىمدا بېتەۋە. ئەي
 پايدەبەرزا! ئەي موحەممەد! ئەي پېغەمبەرى خوا! ئەي رابەرى
 باۋەرداران وخواناسان! ئەي بەرزىترىن غوونەي مەۋقايەتى! تاكى
 لىت دوورېم؟ پېم نالېيى - ئەي مايەي ئارامشى زەۋانم - كەي بە
 دىدارت شاد دەيم؟ كەي كەۋسەرى زەردەخەنەي سەر لىۋەكانت
 تېنۋاتى وجودم دەشكىنى و كېپەي ئاگرى دوورى تۆم لە دلىدا
 رۆدەمركىنى؟ دلىم نەما، كۆشكى ئارامىم رما، چاۋم لە فرمىسكى
 يادكرنت پوا، جوانى تۆ لە جوانىيەكانى ھەمۋو دروستكراۋانى خوا
 رەنگ دەداتەۋە، بەلام...! چى لەم دلىم بىكەم؟ ھەر تۆي دەۋى؟
 عاشقى جوانىيە زەسەنەكانە، كاتىك ناۋى پىرۋى تۆ بى، يان وشەي
 عىشق و خوشەويستى ھونەرمەندىك بېيىسى، ئىنجا ۋەرەۋ سەيرى
 ھالى ئەم دلىم بەستەزمانە بىكە! خۆزگە تەنبا كېشەي دلى بوايە،
 دەمتۋانى سۆزەكانى لە خەلكى بشارمەۋە، بەلام فرمىسكى
 چاۋەكانىشم دۋاى ناۋ بىردنت ۋا لەناۋ خەلكدا ناۋىرېم دەكات، ناچارم
 زوۋ بەزوۋ بىانسىرپمەۋە. سىلاۋت لى بى ئەي پېغەمبەرى خوا، دەبى
 بمانناسى؟ دەبى بە ھالى دلىمان بزانى؟ دەبى ئەم ھەست و سۆزانە
 بگەن بە تۆ؟ بىگومان دەگەنە تۆ، بەلام گرفت ئەۋەيە پەردەيەكى
 ئەستۋور لەنىۋانمانە، پەردەي غەيبە و ناچارىن چاۋەرىتى ئەو رۆژە
 بىكەين ئەو پەردەيە لاپىرى، بەلام ھەتا ئەو كاتە نازانم چى لەم دلىم

بىكەم، بەچى ئەم فرمىسكانە رابگرم؟ خاويه چاره يەك ! خاويه
 تيمارىك! خاويه بۇ كىشەى دورى لە پىغەمبەر چاره سەرىك!
 خاى گەورە پىي فەرموو: ئەى خوشەويستم! تۆ ھەلباردەى
 ئىمەى، دەمىكە ھەنگاۋ بە ھەنگاۋ چاودىرى دلت دەكەين، دواى
 ئەوەى بۆمان دەرگەوت كە شايانى ئەوەى بىتە يەكى لە
 خوشەويستانمان، بە ھەشت پاداشتىكە لە پاداشتە زۆرانە كە بۆمان
 ئامادە كردوى، دەبى ۋەرىبگىرى، ئىنجا لە نىكىمان ھەرگىز بى
 بەش نابى. ئىوەى خوشەويستانى من، بوون بە بەلگە يەكى روونى
 من لەسەر ئەوانەى تەگەرە دادەنن لە بەردەم گەشتن بە رەزامەندىم،
 لەسەر ئەو ئادەمىزادە لاۋازانەى كە غەيرى من بە گىرگىز دەزانن،
 بۆيە روو لە غەيرى من دەكەن، ھەولتى فەرامۆشكردنى لەزەتتىكى
 نەفس، ياخود گلەيەكى خەلكيان لەپىناۋ رەزامەندى منيان نەداۋە،
 دلىات دەكەمەۋە - ئەى بەندەم - كە پىغەمبەر ئاگاي لە
 ھەنگاۋە كانتانە، رىم پى داۋە بەدۋاچوونەۋەى كارەكانتان ھەفتە
 بە ھەفتە بكات، ئەوەى بە دل بىت سۈپاسى من دەكات لەسەرى و
 زۆر پىي خوش دەبىت و ئەوەى لەگەل رەزامەندى من ناگونجى داۋاى
 لىبوردنم لى دەكات، ھەرگىز ھىچ خەمخۆرىكى دلسۆزى ۋەك
 پىغەمبەرتان دەست ناكەۋىت. بەندەى خوا فەرموى: ئەى خاى من و
 ھەموو جىھانەكان! ئەوانەى پشت لە تۆ دەكەن تۆ باش نانس، گەر
 بتناسن، ئامادە دەبن ھەموو جىھان بىكەنە قورىانى گەشتن بە

باره گای ره زامه نندی و خوشه ویستیت، هه رچه نده ده زانم - ئه
 خواجه - که تو له هه موو وشه پیروژه کانت به تیرو و ته سه لی خوت
 ناساندوه به به نده کانت، ته نانه ت ئه م جیهانانه گه وره ترین به لگدن
 له سه ر مه زنیت، گه رچی دل زوره ملی ی لی نه کریت و لی ی گه ریت،
 راسته وخو روو له تو ده کات، له ته نگانه دا هه موو خواوه نده
 درووستکراوه کان ده تویننه وه هه ر تو په نای راسته قینه ی
 به نده کانتی، بویه هیچ بیانویه کیان نییه. سوپاسیش بو ئه
 پیغه مبه ره نازداره ی پیشکاشت کردوین.

براده ره نازیزه پله به رزه که م جی هیشت و رووم له خوم کرد:
 ئه وایه کیکی ترم بینی ئاواتی له من به رزتری هه یه، ده بی ئه م
 جوژه که شه کی بیت ئامانجه کانی له ئامانجه کانی من گرنکتر بیت؟
 له دانیشتوانی به هه شتم پرسنی ئه وانیش گوتیان: ئه مه یه کیکه
 له وانیه له دونیادا له بهر خوشه ویستی و ره زامه نندی خوای گه وره
 پیغه مبه ر کاری ده کرد، نه که ته نیا له ترسی دوزخ و له ته ماعی
 چوونه ناو به هه شت، به لکو ته نیا روو کردن له خوای ده ویست،
 چونکه ده یزانی خوا سه رچاوه ی به هه شت و هه موو ده ستکه وته کانه.

بریار و دەستکەوت

بەرامبەر بەو وشە جوانانە و بەرامبەر ئەو راستییە
سەر سۆرەینەرانە، منیش بریارمدا ئاخیرەت لە تەنیشت دنیادا بنێم و
رووبکەمە خوای دویا و ئاخیرەت. بەخششی خوایی لە هەنگاوێکانی
من زۆر فراوانتر بوو و بانگی دلی دەکردم: ((ئەو بەندەم! دەبی
بزانێ، کە ئەوێ روو لە من بکا، دەبی لە هەموو کەسیکی تر زیاتر
قازانج بکات. ئەوا دویا و ئاخیرەت بۆ کردی بە دوو خزمەتکار و
ئەوێش پاداشتی منە بۆ ئەوانەو تەنیا خوشەویستی و رەزامەندی
منیان دەوی)).

خوا کە ببەخششی بە جوانترین شیوە دەبەخشێ. سوپاس بۆ ئەو
خوایەو کە بەهەشت و نزیکبوونەو لەخۆی بۆ کوێکردمەو و منی
گواستەو بۆ بەرزترین پلەو بەهەشت، هەر چوار لام خوشی دل و
دەروونە، بنمیچە کەشم عەرشێ پەرورەدگاری بالادەستەو
دراوسیه کەشم بەرزترین نمونەو مەوقایەتیه.

دوو گۆسپ

ئەو پلەوپایە بەرزە تەنیا بە ئاوات و قسەزانییەو ئەهاتە دى،
بەلکو دەبوايە لە دوو گۆسپ تێپەر ببام، کە یەكەمیان
داخوارییەکانی دەروون بوو.

داوێکانی ئارەزووێکانی دەروون، بالەکانی توند پێکەوێ گری
دابووم و نەیان دەهێشت بە ئاسانی بەرەو ئاسمانی خوشەویستی خوا
بفرم، چونکە نەفس چاوچنۆکەو هەرگیز تێر نابێ و ئەوانەى دواى
ئەو فەلسەفەى کەوتوون، کە دەلیت : ((مروؤ دەبیئت روو لەهەموو
لەزەتیك بکا بۆ ئەوێ تێر ببێ و دواتر بەرەمى زۆر دەبیئت))
ئەوانە بەهەلەدا چوون، چونکە بەپێچەوانەو نەفس زۆرى دەوێ بۆ
ئەوێ تێر ببێت، ئەو کاتەى لە هەموو لەزەتیك تێر ببێ تووشى
خەم و خەفەت دەبێ و ئەنجامەکەى کوشتنى هەموو ئاواتەکانە ؛
ئەوێش هۆى سەرەکی زۆربوونی خۆکوشتنە لە جیهاندا. باشترین
رێگا بۆ بەرەم هێنان و بۆ دوورکەوتنەو لە بوون بە دیلى
ئارەزووێکانی نەفس، رکێف کردنى نەفسە (نە داپلۆسین و
فەرمانۆشکردنى پێداویستیەکانی و نە بەرەلەکردن و جێ بەجێ
کردنى هەموو داواکارییەکانی) ؛ هەرۆهە یەكەم هەنگاویشە بۆ
گەشتن بە خواوەند. ناسیاویكەم هەیه تووشى نەخۆشى شەکرە بوو.

دەلیت: جاران بە ئارەزووی خۆم شیرینیم دەخوارد، وائەمپۆش لەبەر
 ئەم نەخۆشییە جار بە جار پارچەییەکی زۆر بچووک لە شیرینی دەخۆم.
 ھەروەھا دەلیت: باوەرکە ئیستا زیاتر تام وچێژ لە شیرینیە دەکەم!
 مالتاواوایم لە ھەموو داواکارییەکانی نەفس کرد، تەنیا
 پێداویستییە گەرنەکانی نەبی و پیم گوتن: لەم بیابانە تاریکە
 دووری لە خوا، ترووسکەییەکی پرشنگدارم بەرچاو کەوتوو، ئەگەر
 خوای من و ئێو دەرفەتی پێدام و رازی بوو ئەوا جار بە جار
 دەگەرێمەوێ لاتان و ئەو بەشە لە قەدەری خوا بۆتان نووسرابی
 دەتاندەمی، ئەوێش لەبەر ئەوەی خوا پیتی خۆشە ھەموو خاوەن
 مافیک مافی خۆی وەرگرت - با داواکارییەکانی نەفسیش بێت -
 ئەوێش بە داخوازییەکانی دنیایی ناژمێردری، چونکە ئەو
 پێداویستیەکانی نەفس و مافە رەواکانی ئادەمیزادە. ئەو دنیاییە
 کە دەبی فرامۆش بکری، ئەو کارەییە کە لە ناسینی خوا دوورت
 دەخاتەوێ، واتە ئەگەر ھەموو دنیا لەناو دەستەدا بی و دڵم لە گەڵ
 خواوەند بێت، ھەر یە بەندەیی خوا دەژمێردریم و لە بازندە
 خواناساندا دەرنەچوویم.

خەلک کۆسپی دووھەم بوو واتە سەیرکردنی خەلک بە چاوی
 دەسەلاتدار. لەترسی ئەوان وەرگرتنی بریارێکی سەر بەخۆ بۆ چوون
 بەرەو بارەگای خوا کاریکی ئاسان نەبوو، بەلام لەپەنای خوادا
 تیگەیشتم کە غەیری خوا کەس ھیچی بە دەستەوێ نییە، من بۆیە
 رووم کردە بارەگای خوا، چونکە تەنیا ئەو شتی بە دەستەوێ ئەو
 سەرچاوەی مردن و ژیان و خۆشی و ناخۆشی و زیان و قازانج و

به خشین و دهستگرتنه وه و گریان و پیکه نین و دهوله مهندي وهه ژاری و
 تهنانهت هه موو دلی خه لکی له ناو دهستی تهودایه و به پیتی ویستی
 خوی دهیانسوورپیتی. تهو ههسته بهرزه وای لیکردم نازاد بم له کاتی
 بریاروه رگرتن و رووم هه ر له باره گای رهزامه ندي خوا بی و له پشت
 بهستن به غهیری خوا دوور بیه وه. بهرینه وه به سهر تهو دوو کۆسپه دا
 منی گه یانده تهو پله بهرزه.

له شهو و روژیکدا خۆم بهرام بهر به دهیان یاخود سه دان
 بریاردا ده بینیه وه، بریاریکی بچووک وهك جل گۆرین، یان بریاری
 گه وره وهك به خشین به که سیك، که هه میسه ناخوینیته وهو مافه کانم
 پیشیل ده کات هه میسه تهو بریاره م وهرده گرت که له گه ل رهزامه ندي
 خوادا ده گونجا، گویم نه ده دایه چرپه کانی نه فس یاخود فشار و حهزی
 خه لکی...!

ههستیگی نوی

لابردنی ئەو دوو تهگهرهیه - ئارهزوویهکانی نهفس له لایهك و
چاوپرینه دهستی خهلكی له لایهكی تر- پیش نزیكبوونهوه له
باره گای خواوهند له سه ره تادا کاریکی ئاسان نه بوو ، چونكه من نهك
به رهو لیژی بهلكو به رهو بهرزایی و لوتكه سهرده كه وتم، به لام دواي
ماوهیهك ئەم كاره لام بووه سیفه تیکی سروشتی. ههنگاو به ههنگاو
ههستم ده كرد دلم له گهڵ فله كدا ده سوورپیتتهوه، میحرابه كهم له
چوارچیوهی مزگهوت ده رده چوو به رهو ئاسۆی گهردوون، دلم وهك
بائندهیهك له فرین دا... به ناو تهستیره وه ساره كان، به ناو به ههشت و
دۆزهخ، له گهڵ جنۆكه و فریشته كان، گالتم به ئاواته نزمه كانی
دانیشتوانی سه رزه وی ده هات، نهوانه ی راكردن به دواي پاره و سامان و
پۆست و كورسی تهواوی ئامانجیان بوو، نهك بیانكه نه ریگایهك بۆ
به خته وهری خویان و ده ورویه ریان و نه وهش به لگهیهكی تره كه
مروڤ هه رگیز تیژ نابێ.

ده توانم بلیتم ئەم ریگهیه به تهواوهتی رزگاری كردم، رزگاری كردم
له ملكه چی بۆ داواكارییه كانی نهفس، كه سه رچاوه ی هه موو
خراپه كارییه كانه له ژبانی ئاده میزادا؛ رزگاری كردم له ههست كردن
به لاوازی به رامبه ر به خهلك. ئیستا به شیوازی راسته قینه ی خویان

دهیانبینم، دهیانبینم ته نیا پارچه گوشتیکن له سهر زه ویو سبه دینی
من و ته وانیس ده بینه خوراکی میرووله کان؛ به لام تهو ههسته ریگر
نه بوو له بهردهم ریزلیگر تیان و مافدان به خاوهدن مافه کان، ههروهه
ههستم به لووتبه رزی به رامبه ریان نه ده کرد.

ههستیکی تری نویم بو پهیدا بوو و تهویش تهوویه که ده بی
ته نیا بو خوم نه ژیم، چونکه کاتی بو خوم ده ژیم ژیان زور کورت و
بچووک ده بی و لهو خالهوه دهست پیده کات که هوشم دهست به کار
ده بی و به کوتایی ته مه نم تهو ژیانهم کوتایی پی دیت. به لام گهر بو
ریبازیک بژیم ژیان زور فراوان و قول و دریژخایه ن ده بی، ته نانه
پاش به جی هیشتنی ته سهرزه مینه، دووهینده ته مه نی خوم
دهست ده که ویت بگره زیاتریش. دهستکه وثنیکی راسته قینه یی نه
خه یالی، چونکه ههستم به روژ و سات و چرکه دووهینده ده بی.
ژیان به ژماردنی سال و روژ نییه، به لکو به ههست ژماردنه. ژیان
بریتییه له ههست کردنی مروژ به ژیان؛ ههز مروژیک رووتی که یهوه
له ههستکردن به ژیان، ته نجامه که ی رووتاندوهی له مانای
راسته قینه یی ژیان.

ههروهه ها پیشکه شکردنی کاتی خوم بو دهور و پشتم ههست به
خوشی ژیانم زیاد ده کات، بویه بهردهوام بووم له به خشینی خوشی و
ناسووده یی به خه لک و دریژکردنی دهستی یارمه تی بو یان. ههستم

دەکرد ئەو خوشییەکی که لەناو دڵمدا بە هۆی ئامانجی بەخشینی یارمەتی و خوشی بە خەلک پەیدا دەبوو لەو خوشییە کەمتر نەبوو که ئەوان هەستیان پێدەکرد، کاتی یارمەتی منیان وەردەگرت، لە جیهانی دەرووندا هیچ جیاوازییەک نەدەما لە نێوان پێدان و وەرگرتندا، هەر شتێک دەدا خوشییەکی دەروونیم لەبەرامبەردا دەست دەکەوت . بۆ نمونە، بەسەدان جار من لە چێشتخانەکاندا ناام خواردوو، تەنیا چێژی ئەو خواردنە لە دەروونمدا مابوو که رۆژێک پارەێ خواردنی هەژاریکم دا که دەستی نەبوونی بۆ خواوەن چێشتخانەکەێ درێژکردبوو. چێژی سەدان و هەزاران خواردن نەما، بەلام نەمری هەر بۆ چێژی خزمەتی بەرامبەر لە پێناو رەزامەندی خوا دەبیئت. گەیانندی کەسیکی بەسالاچوو که مالتی خۆی ونکردبوو بە ئۆتۆمبیلەکەم، بێ بەرامبەر، لە خوشییەکەێ ئەو زۆرتر بوو که بە مالتی خۆی شاد دەبوو. ناتوانم ئەو خوشییەتان بۆ وەسف بکەم بەلام هەر ئەوەندە دەلێم که خوشییەکی نەمر و زیندوو بوو.

له بهردهم باره گای خوی بالاده ستدا

پیښه ده گرتم کاتیک که دلم گه یشته ئاواتی ئاواته کان،
 ئامانجی ئامانجه کان، واته کاتیک که گه یشته باره گای خوی مدزن.
 هندی لهو که سانه م ده دی که لهو باره گا پیروژه ده هاتنه دهره وه
 سیمای به خته وهری و شادمانی به پروویانه وه دیار بوو. پیښه گوتن:
 نهی ریزداران! پیښه نالین چی له ژووره وه هیه که وای لی کردوون
 رووگهش بن؟ یه کیکیان گوتی: قوریان! نه وهی له ژووره وه دا هیه،
 هه رگیز به وته باس ناکریت، هیوادارم توش لیلی بیبهش نه بیت.
 گوتم: نهی بهرین! چون دهستم ده که ویت؟ وتی: دان به خوتا بگره و
 بهردهمی هم دهروازهیه بهرمده و به جیمه هیله، هه تا ری به دلت
 ده دری بجیتته ژووره وه. وتم: نهی ئیوه بو کوی ده چن؟ وتی: ئیمه
 ژمارهیه کین له خوشه ویستانی خوا وراسپاردراوین که بگره پیینه وه ناو
 نهو خه لکانه دی که له کاروانی ریگای خوا دابراون؛ ئیمه شاره زای
 ریگاویان بووینه و نهو شاره زاییه بو رزگار کردنی نهو خه لکه
 به کاردینین. هندیکیان خه ریکه له ده ریای دونیادا نوقم ده بن
 ومه له وانی نازانن، هندیکیان ریگره کان رییان پیگرتوون و
 خه ریکه چه واشه یان ده کهن، وا ئیمهش ده چن ریتمایان بکهین و

رئی رزگاریان پیشان بدهین. گوتم: نه گدر له باره گای
خوشه ویستانی خوا دووریکه ونه وه دلتهنگ نابن؟ گوتی: نیمه که
تیکه له به خه لک ده بین دلمان لیږده دا به جیده هیلین، هه سترکردن
به خوشی نزیکی له خوا لمان بهرده وامه، نه ترس دی به دلمانداو
نه خه و نه خه فته. ترس و خه و خه فته فرمانی دله، نیمه ش
دلمان له پهنای خوادایه، له پهنای لاهری ترس و خه و خه فته دا
به جیهیشتووه.

به راستی نه و تاواته له دلدا دروست نه بوو که وهک نه وان بم،
هه چهنده نه وان به ره و پله یه کی به رزتر ده چوون. جاری تاواتی چوونه
ژووره وهی باره گای خوا سه رقالی کردبووم، نه وه له لایه ک، له لایه کی
تر من ده بی به دیداری خوا شاد بم، ینجا روو بکه مه خه لکی بو
نه وهی بانگه وازه کهم بو خه لکی هه ر قسه و خه یال نه بی. ده بی مال و
خواردن و خوارده مه نی تاماده بکه م و ینجا خه لک ده عوه ت بکه م.

ئە نجامى چاۋەپىكردن ودان بە خۇداگرتن

لە قاپى بارەگای خوشەويستانى خۇادا زۆر ۋەستام، ھەستەم
 کرد جۆرە خوشىيەك وردەوردە ناو دلم دەگريته ۋەو دلنياشبووم كە لە
 ديوى دەرەۋەم ھەتا ئەو ساتەي دەستىكى نەرمى ۋەك ئاورىشتم و
 بۇندار ۋەك نىرگز دەستەم دەگوشى و دەفەرمووى: من موخەممەد،
 پىغەمبەرى خوام و بەرپرسى دەرگای بارەگای پەرۋەردگارم، رابەرى
 خوشەويستانى خوام، من دەزانم لە چاۋەپىكردنى تاقە پىرۋكىنەر
 دلەنگ بويەتى و ناھەقىشت نىيە؛ بەلام پەيزەۋکردن و
 شويىنكەوتنى بەردەوامى ئامۇزگار يىكە كام تۆى گەياندە ئەم ئەنجامە
 گرنگە، جا ۋەرە باپىكەۋە بچىنە جىھانى ئەوينى راستەقىنەيى،
 ۋەرە لەگەلم و دەست لەناو دەست بابچىنە ژوۋرەۋە!
 باۋەپىكەن ھىچ جۆرە ھەستىكەم نەما، دواى خوشەويستى خوا
 ھەزرەتى موخەممەد (دروودو سەلامى خواى لەسەر بى) كەۋتم و لەبەر
 دەرگادا دەنگىگ بەرگويى دلم كەۋت و فەرمووى: ئەي موخەممەد!
 ئەي خوشەويستم! ئەي رابەرى باۋەپداران! دەرگای داۋاكردنت بۇ
 كراۋەتەۋە. ئەۋىش فەرمووى: ئەي خواى گەۋرە! ئەۋە بەندەيەكى
 خۆتە، خۆت دەزانى دەمىكە لەبەر دەرگادا ۋەستاۋەو لەمىژە

پهروهردهی ده کهم بو خزمهتکردنی ئەم ریگایه، دهزانی شوینکهوتنی
 من ئەنجامه کهی رهزامهندیی تووی تیدایه و خۆت دهزانی رادهی
 جی به جی کردنی رینماییه کانتی چند به جی هیناوه، لیت دهپارتمه وه
 که رهزامهندیی خۆتی به سهردا بریژی و دهرفتهی بدهی له ناو باره گای
 خوشه ویستانتدا دلشاد بیت. پیویستم به وه لام نه بوو چونکه نه و
 دلناییهی کهوته ناو دلم به لگه یه کی ناشکرا بوو له سهر وهرگرتنم له
 ناو خوشه ویستانی خوا. یه کیك له شاره زایانی ئەم ریگایه دهلی:
 گه یشتن به پلهی خوشه ویستانی خوا راسته و خوش ده بیت، به لام
 نه گهر دهستت بجهیته ناو دهستی پیغه مبه ر (دروود و سه لامی خوای
 له سهر بیت) واته دواي ریگاکه ی بکهوی زووتر ده گه یه ئامانجه که ت.
 پیش نه وهی پیغه مبه ری خوا به جی بهیلم رووم تی کردو لیم پرسه:
 نه ی پیغه مبه ری خوا! من ده زانم گه ورهترین ئاواتت گه یشتنی
 ئیمه یه به رهزامهندی خواو پله به رزه کانی به ههشت، ئایا ئاواتی
 تایبه تی جهنابت ده بی چی بی؟ فهرمووی: ئاواتی تایبه تی من
 نه وهیه پله ی ((الوسيله)) م دهست کهوی، ئەم پله یه به رزترین
 پله یه که بهنده یه کی خوا دهستی ده کهوی، نه و پله یه بو یه که س
 ته رخانکراوه، هیوادارم من نه و که سه بم. هه می شه داوای دهست
 کهوتنی ئەم پله یه له خوا بو بکه ن، گهر دهستم کهوی به لینتان
 ده ده می پالپشتان ده بم بو گه یشتن به رهزامهندی خوا. هه زار هه زار
 سلاوت لی بی نه ی پیغه مبه ری خوا، هه می شه هه ولت داوه

قازانچمان پى بگەينى، تەنانت لە بەدپهينانى گرنگترين ئاواتتا!
 ئاي ريگاي ناسيني خوا چەند پان وبەرين و بەرفرەوانى!
 سنوورىك نيه مروف تيدا بوەستى. داواكارانى دونياو غەيرى خوا
 لە بازىنەيەكى زور بچووكدا دەسورپىنەو و ئاواتەكانيان لە خويان
 بچووكترە، بەلام ئەم ريگايە ھەرگىز وەستان و ساردبونەو ەي تيدا
 نيه؛ لە خوشيەك بۆ خوشيەكى بەتامتر، لە ئاسويەك بۆ
 ئاسويەكى رووناكتر، لە ئاواتىكەو بۆ ئاواتىكى بەرزتر، لە
 ريگايەكەو بۆ ريگايەكى پان وبەرينتر. ھەر ھەنگاوىكى ئەم
 ريگايە بۆ خوى پارچە بەھەشتىكە، بەھەشتى نزيكى ناو دونيا.
 وامدەزانى بەھەشت ھەر ئەو بەھەشتەى دواى مەردنە، بەلام ئىستا
 تىگەيشتم كە نزيكبونەو لە خوا، نزيكبونەو ەيە لە بەھەشتى
 دەروونى ناو دونيا؛ بەلام دووركەوتنەو لە رەزامەندى خوا،
 نزيكبونەو ەيە لە دۆزەخى دەروونى ناو دونيا. واديارە ئەم بەھەشتە
 و ئەو دۆزەخە پاداشت و سزادانەو ەي دەم و دەستى ناو دونيايە.
 ھەنگاوى دوور لە رەزامەندى خوا بە روالەت شيرينى پىئو ديارە،
 بەلام ئەو شيرينيەكى كاتىيەو ئەشكەنجەى دەروونى بەدواو ەي.
 ھەنگاوى نزيك لە رەزامەندى خوا بە روالەت تالى پىئو ديارە، بەلام
 ئەو تالىيە كاتىيەو شيرينيەكى بەردەوامى بەدواو ەي. وەكو
 دەشلىن: تاقىكردنەو باشترين بەلگەيە، يەك جار لەپىناوى
 رەزامەندى خوا ھەنگاوىك بنى (بچووك بى يان گەورە) و سەيرى

خویشی ناو دهر وونت بکه، ئینجا خهفت بو ئه و ته مهنه دوورو
دریژهت بخو که له پیناو ره زامه ندیی خوا به کارت نه هیئا. یه کیك
له وانیه که تامی له زهتی نزیکی له خویان چه شتوو ده لئ: گهر
دوژمانان له زهتی نزیکیوون له خوا بچیژن، بیگومان له سهر ئه و
له زهت و خویشیه شه ری مان و نه مانان له گه لدا ده کهن!!

هەستىكى نوپى گىرنگىر

بەپراستى ھەر لەو ساتەو دەلەم لەھەموو شتىكى تر داپرا، جگە
لە خواو پىغەمبەر و خوشەويستانى خواو ئەو کارانەى كە خوا
پەسەندى کردوون، ھەستم بە كات نەدە کرد. رق و كىنە لەدەلەدا
توایەو. رووبەرى خوشەويستىم بۆ مروقاىەتى و دەشت و دەرو و
زەوى و ئاسمان و شاخ و داخ فراوانتر بوو، نە دوژمنم ما و نە دوست،
چونكە كە كەس قازانجى منى بە دەست نەبى دوستم بۆچىيە. كە
كەس شى زىانى منى بە دەست نەبى دوژمنم بۆ چىيە، بەلام، ئەو ھى
لەگەل خوا رىك بى دوستمەو دوژمنى خواش دوژمنمە. ئەو ھىيان
دوستى باوەرمە، ئەمىشيان دوژمنى باوەرمە. ھەول دەدەم
ئىشەكانم جى بەجى بكم بى ئەو ھى دلەم خەرىك بى بە ھاتنە دىي
ئامانجەكان، چونكە ئامانجەكان لە ژىر دەستى قەدەرى خوادايەو
تەنیا ھەولدان نەركى ئىمەيە. ئەگەر ئىشەكانم پى تەواو نەكران و
تەمەنم كۆتايى پى ھات، دلگران نابم چونكە دلنىام ئەو ھىزەي
چاودىرى ئەم گەردوونە دەكا، رىگەنادا بە مردنى بىرۆكەيەك كە
ئاستى مروقاىەتى خەلك بەرزىكاتەو، بەلكو كەسانى ترى بۆ
تەرخان دەكا تا تەواوى بكن و بەئەنجامى بگەيەنن.

پیش جی به جی کردنی هدر ئیشیک سیری قهدهری خوا ناکهم
 بهلام که کوتاییم به ئیشه که هیئا نهوهی روودهدات نهوه قهدهری
 خواجه؛ به نه نجامه کهی رازی دهیم. کار پدیوهندی به نه نجامه وه نییه،
 کار نه رکی ئیمه یه وه نه نجامه کهی به دهست خواجه. نهو دونیایه کی که
 پشتی تیده کهم، خواردن و خواردنه وه وجل و بدرگ نییه، نهو شتانه و
 دهیان شتی تر ده توانم وهریان بگرم به ریگایه کی گونجاو له گه
 رهامه ندیی خوای پهروه ردگار، بی نهوهی دلم له خواناسین
 دوور بخته وه. ناستی ژیانی خواناسی له ناستی ژیانی دوور له
 خواناسین بهر زتره، ژیانی خواناسین هیچ جوړه بنه مایه کی ژیان
 فدراموش ناکات، بهلام به شیوه یه که وه ریده گری که له گه بنه ماکانی
 مروّقایه تی گونجاو بی. نه مانه و سه دان وانده تر له ریگای
 رهامه ندیی خوادا فیرووم، بهلام گه وره ترین و به نرختین
 دهستکه وتیکی نهو ریگایه نهوه یه که ههستم به بوونی خوا بتهوتر
 بوو. نهو دهستکه وته رزگاری کردم له ههستکردن به ته نیایی و
 فدراموشی و یارمه تیده ری ته واوی من بوو بۆ جی به جی کردنی
 فرمانه کانی خوا، واته بۆ بهر زکردنی ناستی مروّقایه تیم.

به دواي نه رکیکی گرنگدا

زۆر کهسی ده ورو بهرم ده بیننی که وهک من له ناو له زهتی
 نزیک بوونه و ده تاوانه ته وه. لیټان ناشارمه وه مه ترسییه کی هه بوو که
 له م پله یه دابه زم و له م به هه شته دهروونییه دا ده ریکریم. له گدا
 نه وه شدا له خوشم ده پرسى: تو بلیی پله یه کی تر له م پله یه به رزتر
 هه بیټ؟ له ناخی سه رقالبوون به م پرسیار و سه رنجانه دا، هه ستم
 به ده سستی موباره کی پیغه مبه ری نازدار کرد که له سه ر شام ده دا و
 پیتم ده فهرموویټ: ((نه ی خوشه ویستی خوا تو به زه بیټ نایه ته وه
 به وانه ی وا له ریکادا ونبوون؟ ئاره زووت نییه نه و خوشییه ی تییدا
 ده ژى پی شانی خه لکی تریشى به ی؟)). گوتم: ((به لى نه ی
 خوشه ویستی خوا! به لام ئیره م زۆر لا خوشه و حه ز ناکه م ئیره به جى
 به یلم)). فهرمووی: فیرکردنی خه لک پله ی مرۆڤ لای خوا به رزتر
 ده کاته وه و گه یاندنی یهک کهس بو پهنای ره زامه ندی خواى گه وره له
 هه موو دونیا به ترخه ره)).

به راستی میهره بانى خواى گه وره بى سنووره، دلى نازاد کردم
 له دونیا وگواستییه وه بو ناو جیهائیکی بى هاوت، ههنگاو دواى
 ههنگاو دهستی میهره بانى به ره و پله یه کی به رزتر ده مبات. دواى

ئەو گەشتە چارەنووسسازەش، دەمکاتە فرۆشیاری ئەم بازارە بە
نرخەو خەلک لە دەست ناحەزانی مروڤایەتی رزگار دەکەم و ری
پێشان دەریان دەبم بۆ فێر دەوسی یارانێ خوا.

قۆناغی ئەم جارهەم ئاسان نییە، دەبێ تێکەڵی جوهرەها
ئادەمیزاد بێ، بە نرخ و بێ نرخ، سادە و لیها توو، گەنج و بەتەمەن،
هەر یەكە و سروشتیکی دەروونی تایبەتی خۆی هەیە، دەبێ بەندەرم و
نیانی لە گەڵیاندا هەلس و کەوت بکەم و خوشەویستی و متمانەیی
پیش و شەکانم کەوێ، دەبێ راستگۆ بێ و لە گەڵیاندا پەیمان شکێن
نەبێ، ئەگینا گۆی لە قسەکانم ناگرن. هیچ جوهرە قازانجێکم لێیان
ناوێ، تەنیا گەڕانەو هەیان بۆ لای خواي پەروەردگار، من هەموو
شتێکم هەیە و پێویستم بە غەیری خوا نییە.

ئەم بواره تازەییە شتی تری فێر کردم ئەویش ئەو هەیە کە ئەگەر
لایەنە باشەکانی ناو دەروونی خەلکی زیندوو بکەینەو، زۆر لایەنی
چاک دەبینین کە جاران دیار نەبوون، تەنانت ئەوانەیی بە روالەت بە
ئادەمیزادی درێندە یان کەم هەست لە قەڵەم دەدران. کەمێک بەزەیی
هاتنەو بە هەلەکانیان یان بە هەرزەبیان، گرنگیدانیکی
راستەقینەیی (نەك بە رووکەش) بە گێروگرفته کانیان، ئینجا بروانە
ئەو کانیاوە چاکانەیی ناو دەروونیان کە خوشەویستی و متمانەیی
پێت دەبەخشن بەرامبەر بەو گرنگیدان و سنگ فراوانییە کەمەیی کە
پێشکەشت کردوون، کاتیك بە راستگویی پێشکەشیان دەکەیی.

بۆم دەرکەوت رەگی خراپەکاری لە دەروونی ئادەمیزادا زۆر
 قوول نییە، خراپەکاری جیگایەکی تەسکی گرتۆتەووە لە تووتی
 دەرەوێ دەروون کە لە ململانێی ژیان بە کاری دەهینن. بەر
 متمانە و خوشەویستی دەپرینەش لە گەلیاندا، ئەو توێکە تەنگە
 هەڵدەوێ و دەروونە پاکەکە وەک خونچەدی تازەپشکوتو بە چاوی
 دل و دەروونت دەبینی. هەر کەسیك هەر چەندە خراپیش بێ یەك
 دوو چاکەییەکی وای دەبێ کە شایانی وشەییەکی جوان بێ کە دل و
 دەروونی پێ بکاتەووە بەرەو جیهانی چاکبوونەووە بیبات. لەم بوارە
 پیرۆزەدا زەرەرمەند نەبووم، بەلکو دەوڵەمەند بووم لە خوشی و
 دلنایایی کاتیك کە تووی خوشەویستی و بەزەییسم لە دلی
 خەلکدا چاند.

روو له خهك كردن

وام به باش زانی کاتیك روو ده که مه خهك، ده بی به وانه دهست
 پی بکه که ته مه نیا ههیه و پییان بلیم: ههتا که ئاور له
 پهروهردگارتان ناده نه وه؟ ههتا که رووی دلتان ناکه نه نه و هیزه
 هه می شه چاوی لی تانه؟ بوچی تا پیرتر ده بن ئاره زووتان به ره و دنیا
 به هیتر ده بی ت؟ ههتا که باوهش به دنیا دا ده که نه؟ ئاره زو
 په رستی ههتا که؟ ئاواتی بچووک ههتا که؟ غهیری خوا ههتا
 که؟ ته مه ن درێژی مه که نه به بیان و به ریه ست له پتی هه لباردنی
 ئاواتی گه و ره و هه ولدان بو به دیه یانی نه و ئاواتانه. چاره نووس
 ده ست نیشان کردن پیویستی به ته مه نی که م و زور نییه، له م ساته وه
 بریاریکی یه کلا که ره وه به نه بو گه رانه وه تان بو باوهشی به ندایه تی
 خوا وه ند و رزگار بوون له به ندایه تی غهیری خوا، به ره و تامکردنی
 چیژی ژیا نی شی او به م مروقه خوا وه ن پله و پایه بلنده، روو له ئاسمان
 بکه ن و هه نگاوی یه که م هه لبینن!

ده بی به گه نجان بلیم: خو تان له سه ر چی فی رکرد، به پیری
 له سه ری گه و ره ده بن و وازی لی ناهینن، گو ی له خوا وه ن نه زمونه کان
 بگرن، با پی تان بلین که ته م دنیا یه ناشی بی به دوا ئاواتان، ته م
 دنیا یه ری گایه که بو ژیا نیکی خوشتر. نه ی گه نج! ته مه نت وا

دهتوتیه وه کهچی لیتی بی ناگایت!! مردن هه ر بۆ ته مهن درتیره کان
 نییه، سهردانیتکی گۆرستانی شاره کهت بکه، به چاوی خۆت نهو
 راستیه دهبینی. ژیا نی بهرده ست بریتیه له بریار وهرگرتن، نهو
 بریاره هه موو ژیا نی داهاتوت دهگۆپی، یان خوا و بههشت یان
 غهیری خوا و دۆزهخ. ته نیا تۆ دهتوانی له نیوان هه موو
 دروستکراوه کانی خوادا به نازادی بریار وهریگری، نه زهوی، نه
 ئاسمان، نه شاخ، نه بیابان نه یانویرا نه م نه رکه هه لېگرن، نه یانتهوانی
 به نازادی نه رکی بریاری رووکردن له خوا بجه نه نه ستۆ، چونکه نهو
 بوونه وهرانه ده یانزانی سهرپیچی کردن له فرمانی خوا نه نجامه که ی
 ترسناکه له بهر نه وه تاکه بریاریان وهرگرت که به هه می شه یی بهنده ی
 خوا بن، به لām تۆ له هه موو کاتی کدا له بریار وهرگرتن نازادی، تۆ
 له وان گرنگتر ده بی نه گهر خوات هه لېژارد، به لām له وان نزمتر ده بی
 نه گهر غهیری پهروه ردگارت هه لېژارد. فریشته کانی غه رشی خوا
 دوورترین دروستکراوی خوان له تۆ، به لām نه وان به بهرده وامی داوا
 له خوا ده کهن یارمهتیت بدا له سهر نهو نه رکه ی پیت سپێردزاه و
 له خوی میهره بان داوی لیبوردنت بۆ ده کهن، چونکه نه وان له
 هه موو که سیکی تر چاکتر ده زانن نهو خوا یه ی داوات لی کراوه
 به ندایه تی بۆ بکه ی، کییه، گه وره ییه که ی چه نده، نه وه ش له بهر
 نزیکیان له خوا، ئاسمان له ژیریاندا خه ریکه له ترسی خوا شق
 بیات، کهچی تۆش به دل ساردییه وه نه م نه رکه ت وهرگرتوه بی

نه وهی له چاره نووسه که ی وردبیته وه. ده زانم ههنگاوی بسوون له گهل
 فهرمانی خوا که میك قورسیه کی تیدایه، به لام تو به هشت ده کری،
 برۆ سهوای مهتریک زهوی بکه له خوشترین شوینی شاره کت بزانه
 نرخی چهنده، بستیکی ناو به هشت له هه موو دونیا به نرختسه!
 تا زووه بریار بده که ههنگاوه کانت له گهل ره زامه ندی خواوه ند
 گونجاو بی.

ده بی به ئافره تان بلیم: به ناوی رزگار یخوازی ئافره تان ری
 رزگاری راسته قینه ون نه کهن و له ری پهره ردگار دوورتان بخنه وه.
 نه پهره ردگاره ی که کردوونی به ئافره ت، نه ده زانی پیکهاته ی
 نیوه چیه، پیکهاته ی بایولۆژی و دهروونی؛ هه ره نه پرۆگرامی
 گونجاوی بو دارشتوون که پرپه پیستی نه پیکهاته بایولۆژی و
 دهروونیه بی. له ره رۆژانه دا وشه ی «رزگاری» به پیچه وانده ی مانا
 راسته قینه که ی خوی به کار ده هیتری، که بو مه به ستیکی نادیار و
 نه بنجامه که ی وهك وا ده یبینن گواستنه وه ی په یوه ندی له نیوان
 ئافره ت و پیاودا له پیکه وه ژیان و دابه شکردنی مافه کانه به پی
 بنه ماکانی مروقایه تی و ئه رک خستنه نه ستۆ بو ململانه ی
 ره گه زایه تی و کی له وی تر زۆر تر ده سکه وت وه رده گری!!
 جیاوازیه کی زۆر هیه له نیوان رزگار یوون له فشار و لاوازی و
 داپلۆسین له لایه ک و رزگار یوون له مروقایه تی و پیداو یستیه کانی له

لایەکی تر، یەكەمیان رزگاری راستەقینەیی دەگەینەنی، بەلام
دووھەمیان دەست بەردانە لەو بنەمایانە ئادەمیزادیان کردوو بە
مروژ و لەو رزگاری کردوو بچیتە ریزی ئازەلەو.

ئەو ئافرەتانی سەر رووی زەوی! ئیو وەك پیاوان جیاوازیستان
نییە لە رووکردن بەرەو بارەگای خوا، ژمارەییەکی زۆر لە ئافرەتان
نیشتەجیتی پلەبەرزەکانی بەهەشت بوون، چونکە خوشەویستی
خوایان ھەلبژارد بەسەر خوشەویستی ھاوسەر و ژیان و منداڵ و
ھەموو دنیا، پیش ملیۆنەھا پیاو لە پلەیی مروڤایەتی کەوتن و
نزیکیوونەو لە خۆی گەرە.

ئەو ئافرەتان! سەیری ناحەزانی مروڤایەتی بکەن چۆن جوانی
لەشتان بەکار دەھێنن بۆ رووخاندنی بنەماکانی مروڤایەتی؟ گەنجیک
گەر مێشکی تەنیا بە جوانی ئافرەتەو سەرقال بێ، ھەرگیز بۆ
پیشخستنی ژیان ھەول نادات، وزەیی ئیبداعی دەمریت. زانستی
نۆی ئەو دەلیت، دەلیت: دل مێشکیکی بچوو کە کۆنترۆلی مێشکی
گەرەمی ناو کاسەیی سەر دەکات، ھەرساتیك دل سەرقال بوو بە
راکردن بەدوای لەزەت و خوشی، ئەوا مێشک بەریژەییەکی کەمتر
ئیش دەکات. جوانی لەشتان داپۆشن با مێشکی گەنجان تیک
نەدات. ئینزیمەکانی ناو خانەیی لەشی گیانەوەر بە پەردەییەك
داپۆشراو، ئەو پەردەییە بەریدستییکە لەبەردەم دەرچوونی بێ
سنووری ئینزیمەکانە بۆ ناو خانە، گەر ئەو پەردەییە بەھۆی کارێکی

ناناسایی (دهره کی یان ناوختی)!! بدړی نهوا نهو ئینزیمانه به تیگرا
دهره چی و نه نجامه که ی تیگدانی ناو خانده و تهنانت مردنیشی،
کاره کانیان ده گوریت له بنیاتنان بو تیگدان و رووخاندن، پوشینی
له شی نافرته هه مان روئی نهو پدیده ده بینئ.

نه ی نافرته تان! جوانی له شتان مه کن به پاچیک کومدلی پی
پروختن. خوی گه وره زوره ملی پی ناخوشه، تهنانت نه گهر
زوره ملییه که روکردن بی بهره و باره گاهه نهو. ئیوه به و جله
ته سکانه وه زوره ملی له گه نجان ده کن تا له ناسینی خوا
دور که ونه وه، بهره و قوولایی ژیانی جهسته یی ده یانبه ن و له و
گیزاوه دا نوقمیان ده کن، روویه پرووی توورپه یی خواش ده بنه وه. پله ی
مروقایه تی نافرته به وه بهرز ده بیته وه که دور بی له بوون به
نامرازی رووخاندن، به وهش بهرز ده بیته وه که له ژیاندا خاوه ن
پدیامیکی بهرز بیته و بزانی بوچی ده ژی و بهره و کوی ده چی و
خاوه ن ویستی خوی بیته. گهر ناتوانی به ته واوه تی فهرمانی خوی
گه وره سه باره ت به جل و بهرگت به جیبه یی، به لای که مه وه پیش
دهرچوونت له ماله وه پوشاکیک ده بهر مه که که بی به سه رچاوه ی
جوولاندنی ثاره زووی جنسیی گه نجان. نه و کارهش گهر له پیناوی
ره زامه ندی خوا بکری، دلنیا به به ده یان قات پاداشته که ی
وه ده گری، خوی گه وره نه رکی نه وانیه ی له بیر ناچی و فهراموش
ناکات که له پیناوی نه ودا ئیش ده کن.

ئەي ئافرەتان! دۆست و دوژمنى خۆتان بناسن، گوی لەو قسە
تالە ژەھراویانە مەگرن کە بە ھەنگوین داپۆشراون؛ گەردنى ناسكى
مروڤايەتیتان بە گوریسی ئاوریشمی قسەى درۆی بەناو
رزگار یخوازانی ئافرەتان مەخنیکن؛ ئەوانە دەیانەوئیت لە ھەموو
کون و قوژبەنیکدا، لە ھەموو جادە و دەزگایە کدا پێشانگای لەشى
ئافرەت ببینن. بۆن بە ئارەزووی خۆتان ئیشی شیاو بە پیکھاتەتان
بکەن، ئافرەت توانای ھەموو جۆرە ئیشیکى ھەيە، بەلام چوارچێوە
روالەتتان ریزگرتن لە مروڤايەتى بنوینى. خوا دژى ئازاردانى
ئافرەتە، لە گەل ھەموو ئەو مافانەيە کە لە گەل سروشتە
مروڤانە کەياندا دەگونجى، ئەوانەى ئازار بە ئافرەت دەگەینن، ئەوانە
لە دەرەوہى چوارچێوەى خواناسیى ھەلسوکەوت دەکەن، ھىچ ھۆیک
لە ئارادا نییە بۆ سەرپێچیکردنت لە فەرمانى خوا، تۆ وەك پیاو
پێویستت بە سەربەرزی ھەيە، نزیکبوونەوہ لە پەروەردگارت،
نزیکبوونەوہيە لە سەرچاوہى سەربەرزی و پتەوکردنى بنەماکانى
مروڤايەتیت. تۆ پێویستیت بە ناسینی خۆتە، تا خۆای خۆت
نەناسى و ھۆى ھاتنت بۆ سەرزەوہى نەزانى، ناتوانى خۆت بناسى.
تا توانای بریار دانت ھەيە بۆ بەرژەوہندى ھەمیشەيى داھاتوت
بە کارى بیئە، کاتیك مردن ھات مۆلەتت پێناردى بۆ بریاردان، تۆ
قوتابى بووى و دەزانى کاتیك لە ھۆلى تاقیکردنەوہ دەرچوویت و

ۋەلەم دانەۋەت تەسلىم كرد و چاۋت بە ۋەلەمى پىرسىارەكان كەوت،
 چىتر گەرەنەۋەت نىيە بۆ ناۋ ھۆلى تاكىكردنەۋەكە!
 ئەى ئافرەتان و ژنانى سەر رووى ئەم زەۋىدە! دەبى لە دۆزەخ
 بىرسن، سەيرى ئاسمان بىكەن چەندىن ئەستىرەى تىدايدە، ھەر
 ئەستىرەيەك نىمچە دۆزەخىكە، بەلەم دۆزەخى ئامادەكراۋ بۆ
 ياخبىۋان لە خۋاى خۇيان لەو دۆزەخە بىچوۋكانە گەرەترو گەرمەترو
 بەگرتەرە. دوزمىنانى رىگاي خۋاۋ دوزمىنانى بەرژەۋەندى ئىسۋە ئەم
 جۆرە ئاگادارىيانەيان پى ناخۆشە، دەلىن بەدۆزەخ مەمانترسىن،
 ھەرچەندە لەترسى قايرۆسىك ۋەك قايرۆسى ئىنفلەۋەنزى بالندە كە
 بىچوۋكترىن دروستكراۋى خۋايەو بەچاۋ نابىنرەت و لەھەمور جىھاندا
 ھەزار كەسى زىاتر نەكۈشتە، كەچى ئەو جىھانەى شىۋاندوۋەو
 خەلكى ترساندوۋەو مىۋنەھا دۆلارى بە مەرۋ سەرف كردوۋەو
 ناچارى كردوۋە بەرامبەر مرىشك و قاز دەم و لووت و دەست
 بشارىتەۋە؛ پىاۋ پىش ئافرەت خۋى پۆشىۋە نەۋەك قايرۆسىك
 بازىداتە ناۋ دەم و لووتى!! ھىچ رەخنەيەكىان بەرامبەر ئەم ترساندن و
 تۆقاندنە نىيە، بەلەم بەلایانەۋە سەيرە گەر لە تورپەىى خوا
 بىرسىنرەن كە ئەنجامەكەى دۆزەخە، ئەو دۆزەخەى كە لەناۋىدا
 ئاۋاتى مردن دەخۋازن بەلەم دەستىان ناكەۋى.
 ئەى ئافرەتان! ئەى دايكان و خوشكان و كچان! مەن بۆيە زۆر

لە گەل ئىتو دەدوئىم، چونكى ئىتو ناوكى چاكسازى كۆمەلگەر
نەتەو، لەبەر بەرژەو، خوتان، لەپىناوى رەزامەندى خوا، لە
پىناوى گەل و نەتەو، ولاتتان رىگى چاكسازى گىشتى دىل و
دەروونى خەلكى بىگرنە بەر.

دەبى بە دەسەلاتداران و فەرمانپەرەوايان و سەرکردەكان بلىم:
گەل و ھاولاتيان بوونەتە نەمانەت لەبەر دەستان، زۆريان لىمەكەن
رىگى دوور لە خوا وەرىگرن، بەلكو رى ئازادى راستەقىندىيان بۆ
خوش بىكەن. بىرە بىكەن دەسەلاتتان بەو بەردەوام دەبىت، چونكى
خوا لەپشتىتى. رى مەدەن بەوانەى ھەول دەدەن ئازادى خەلكى
زەوت دەكەن، گوى لە قسەكانيان مەگرن، چا و لە راپۆرتەكانيان
بنووقىنن، چونكى ئەوانە دەيانەوئىت پىشت شكاندىنى خەلكى بىكەن
پەردىك بۆ بەرژەو، تايىبەتى خويان كە بىگومان ئەنجامەكەشى
پەلە كردنە لە رووخاندنى دام و دەزگا و عەرشى دەسەلات و
پىشەوايەتتان. ئەو مشەخۆرانە لەوانەى كەمىك دىلسوزتان بىن،
بەلام بەرژەو، تەسكى خويان زۆر لا گىرنگىرە لە مەمانەى
مىللەت پىتان، ھەمىشە چاوتان لە ھەلسوكەوت و كارەكانيان لەناو
خەلكدا بىت، چاودىرى داھاتى داراييان و بەكارھىنانى دەسەلاتيان
بىكەن. پارەوپوولى مىللەت مەخەنە گىرفانى ئەو مشەخۆرانە،
داھاتى ولات سەرف بىكەن بۆ ھەزاران و بى دەرامەتەكان و بۆ
خزمەتگوزارى مىللەت. كەسى شىاو لە جى شىاودا دابىنن، دوور

لە خىزمەتلىرى ۋە خىزمەتلىرى، خىزمەتلىرى پەرزەنتلىرى بىلەن پائىلە داد
دەۋلەت رادىئو گىرۇ ۋە يەنە يەنە.

بە ۋەلەكان دەلىم: لەۋزىر پىلى پەرزەنتلىرى دايىك ۋە باۋكتاندا بىن،
دەلىكان بە چى خۇشەيىت ئەۋە بىكەن، بەمەرجىك ناپەرزەنتلىرى خىزمەتلىرى
تەندە نەيىت، يەكەمىن خىزمەتلىرى مەزىن ۋە ئىنجا ئەۋە، ئەۋە بەخىتلىرى
كەدەۋەن بەلام خىزمەتلىرى كەدەۋەن. دەلىكان خىزمەتلىرى ناپەرزەنتلىرى بىلەن
باۋك ۋە دايىكتانلى لى نەيەت، چۈن دەۋەن بىلەن دايىك ۋە باۋكتان ئەۋە
رەۋەلى داھاتەۋەتەن ۋەك ئىۋە دەۋەن، بىۋە بەرەمەلى داھاتەۋەتەن
بەدەست ئىۋەيە. نۆۋەكانتەن مەۋەۋەتەن، نۆۋەكانتەن ۋەك فائىلى
قوتابخانەتەن، قوتابىيەك فائىلى نەيىت، يان نونوۋەس نەكرايىت، بە
قوتابىيە ئەۋە قوتابخانەيە نازمىرەدەيىت، باھەزار تاقىكەندەۋە بىكەت ۋە
مىۋەنەھا نەۋەيەيىت، تا نۆۋە نەكەيت ناۋە لەۋە بەندەكانى خىزمەتلىرى
نانونەسرى، دەيىت رەۋەيى پىنچ چار بەندەيەتلىرى بىلەن خىزمەتلىرى
بىكەيت، پىنچ چار بەندەيەتلىرى پەرزەنتلىرى شادەيىت.

دەيى بىلەن دايىكان ۋە باۋكان بىلەن: مەندەكانتەن بىكەن بە ھەۋەپىلى
دەۋەزى خەۋەتەن، دادپەرزەنتلىرى لە نۆۋەيەندە پىيادەبىكەن، كىچ ۋە كۆپ لە
مەۋەكاندا جىۋەۋەيەن نىيە، ھەۋەچەندە لە ئەۋەكانشدا كەمىك
جىۋەۋەيەن نەيىت، پەرزەنتلىرى بىكەن لەسەر خۇشەۋەستلىرى خىزمەتلىرى ۋە
يارانى خىزمەتلىرى ۋەسەر خۇشەۋەستلىرى ۋەلەت، گەۋەيەن بىكەن لەسەر
راستگۆۋى ۋە پاك ۋە خاۋىنىيە جەستەۋ دەۋەۋەن، شەۋە ۋە ھەۋەۋە ۋە جىۋەۋە

درۆ مه کهن له بهرده میان.
 خیزان بهردی بناغدی کۆمهله و به تهبایی و خوشه ویستی ئیوان
 ژن و میرد نه و خیزانه بهرده وام دهبی و دهبیته فاکتهری بنیاتنسانی
 کۆمهله. نهی پیاوان! دلی هاوسه ره کانتان رابگرن، واز له توورپیی و
 دست وهشاندن و رووگرژی بیسن، زهرده خه نه له ناو خیزاندا
 بلاویکه نه وه، گیانی یارمه تی بو هاوسه ره کانتان هه بی، به تایبه تی
 هاوسه ری فرمانبه ر، چونکه نه وان ئه رکیان دوو قاته، له چیا ی
 به رزی پیاو هتیتان که میك وهر نه خواره وه و شه ی جوان و نه رمیان
 پیشکesh کن، پروا بکه ن نه و جو ره رهفتارانه له پیاو هتیتان که م
 ناکاته وه، به لکو به پیچه وانه وه به رزی ده کاته وه، به تایبه تی گه ر له
 پیناوی خوا بی، تکاتان لی ده که م واز له وشه نابسه جیی وه ک: ژن
 به سه رتا ده هیتم، به ته لاقم و... بیسن. ئه م وشانه به وشه ی جوانتر
 بگۆر نه وه و خۆتان له سه ر هه لبژاردنی وشه ی جوان رابیسن، نه وه ش له
 پیناوی ره زامه ندی خوا بیته. ئافره تانیش رۆلێکی گزنگیان هه یه له
 بلاو کردنه وه ی خوشی و شادی له ناو خیزاندا. هه یچ ره وا نییه ئافره ت
 بو بیگانه به جوانترین شیواز خۆی پیشان ده دات و که دیته ماله وه
 شیوه ی خۆی ده گۆریت، له جل و به رگ و قسه. نه ی پیاوان و ژنان!
 له پینا و به رده وامی خیزان و داها تووی مندا له کانتان، تکایه هه ر
 یه ک و رۆلی خۆی بزانی و جی به جی بی بکات.

ده بی به زانایان بلیتم: زانست هه رگیز درۆ خواناسین نییه، هه تا

پانتایی زانیارییه کانتان فراوانتر بی، دهبی له خوا نزیکتر بن،
 زانایانی بیانی نهو راستیه دوویات دهکهنهوه، تیگهیشتنی هەر
 ئالۆزییهك له پیکهاتهی گهردوون، یان ناو خانهکانی لهشتان
 بهلگهیهك زیاد دهکات بۆ خاوهن باوهپان که ویستیکی خوایی ههیه
 له پشت درووستکردنی ئەم بوونهوهههه. تا مهزنایهتی پهروهردگار
 به هۆی دۆزینهوهی نهینهکانی گهردوون و ناو خانهکان ئاشکراتر
 بکهن، دهبی شانازی به خۆتان بکهن، چونکه ئیوه درووستکراوی
 خواجهکی مهزنن. ئەگەر تیپروانیی دهستکهوته زانستییهکان بکهن
 دهبینن زۆربهیان بهشیوهیهکی لاوهکی هاتوونهته دی، هەرچهنده
 ههول دراوه بۆ دۆزینهوهی شتی تر (بۆ نمونه دۆزینهوهی پهنسیلین)،
 نهوهش نهوه دهگهینی که دهستیکی نادیار لهپشتتاندا ههیه که
 خاوهنی ئەم بوونهوهههیه. لهبەر دهستکهوته زانستییهکانتان له خو
 بابی مهبن. ئیوه که نهجامیکی زانستی بهدی دینن، نهجامهکانتان
 ریژهیه؛ بۆ نمونه گهر توپۆلینهوه لهسەر جوهره درهختیک بکهن،
 تهنیا سهد یاخود ههزار درهخت وهردهگرن، بهلام که خوای گهوره
 راستیهکتان پی دهلیت سهبارهت بهو درهخته، نهوا ههموو
 درهختهکانی سهر زهوی گهلا گهلا وهردهگری، نهوهیه جیاوازی له
 نیوان زانیاری ئیوه و زانیاری خوای گهوره. ههندی لهزانایانمان که
 بهرهمیکی زانستییان دهست دهکهوی، ههستیکی ناپهوا به

دەروونە نەخۆشەکیان دیت کە نزیکبوونەتەو لە کاری خوا، بۆ
 نوونە دروستکردنی کۆمپیوتەر بەراورد دەکەن لە گەڵ میشتکی
 ئادەمیزاد، ئەوەشیان لەبەر چوو کە بەرھەمی دەستی ئادەمیزاد
 ئاسن و کانزای بێ گیانە، بەلام بەرھەمی دەستی خوای گەورە
 گوشت و گیانی زیندوو؛ ئەو لەلایەك، لەلایەکی ترەو خوای
 گەورە یارمەتیدەری زانایانە بۆ دەستکەوتە زانستییەکیان.

با مامۆستای ئاینیش لە برابەرچوکیان تەنیا دوو ئامۆژگاری
 وەرگیرن. یەكەم ئامۆژگاری ئەوێ: بە کردارە چاکەکانتان پیش
 وشەکانتان کەوێت، بەو کاریگەرتر دەبێت. دووەم ئامۆژگاریم
 ئەوێ: وتارە ئاینەکانتان نۆژەن بکەنەو، ئاینی خوا بۆ هەموو
 سەردەمێک هاتوو، بەلام دەبێ بە زمانی ئەم سەردەمە تیدا
 دەژین بایسبکریت، ئەک بە زمانی سەردەمەکانی رابوردوو.

وتەم بۆ هونەرمەندان و روژنەبیرانیش ئەمێ: مەخابن ئەو
 هەستە هونەرییە بۆ ئامانجێکی تەسك و کورت و نەشیاو بەو بەرە
 خواییە دەخەنە گەر! با ئاوازهکانتان لە گەڵ وشە بەهادرەکانتاندا
 بگونجی، وشە بەرزکردنەوێ بنەماکانی مەروفاوەتی رەسەن، ئەک
 نوقم کردنی بەرەو قوولایی قور و چلپاوی ژیاانی ئازەلیی بێ ئاوات و
 ئامانج تەنیا سەما کردن وەک بەرخێ سەرپراو یان وەک نیچیری
 راکردوو لە دەست راوکەرەکە. وشە ی جوان دابڕێژن، ئاوازی جوانی

بۇ دابىتىن كە ھەستى ئادەمىزادى پى بچوولتىنى و خوشەويستى تىدا
 بچىتىن تاكوو روو بىكاتە خواى پەرورەدگارى خوى، ئاورپىداتەوۋە لە
 دەورويشتى، لە برادەرى بەوۋەفا و خوشك و برا و دايك و باوك و
 كۆمەلگا و ولاتى. نابى گۆرەپانى بەرىنى ھونەر تەسك بىكرىتەوۋە و
 تەنيا تايىبەت بى بە ۋەسفى بالا و جوانى ئافرەت. ئىۋە
 ھونەر مەندىن، ئىۋە بازىرگان نىن!! بەدواى داواكارى جادەو بازاردا
 مەگەپىتىن، بابەتە بەھادارە رەسەنەكە دابىرېژن و بىخەنە ناو بازارى
 ھەست و ھوشى خەلك، دەستپىشخەر بن لە بەرزكردنەوۋەى ئاستى
 ھەست كردن و بىركردنەوۋە لەناو توپىژەكانى كۆمەلدا، ئەوۋەش
 كاكەلى راستەقىنەى ئىبداعى ھونەرىيە. ئەى ھونەر مەندىن، ئەى
 نووسەران، ئەى دەرھىنەران و ئەكتەران! ئەركىكى مېژوويىتان لە
 ئەستۇدایە. شانۆگەرى و تەمسىل و فلىمى بە ئامانج بەرھەم بىتىن،
 خوو ورەوشتى بەرزى تىدا بنوئىتىن. ئەو كارەتان لە ھەزارەھا كىتب و
 ئامۇژگارى كاریگەرترە. بىن بە فاكتەرى بنىاتنان، نەك تىكدان.
 ئەى نووسەران! مېژوو تىك مەدەن و راستىەكانى لەبەرچاوى خەلكدا
 مەشىۋىتىن، شتى ناراستەقىنە مەنووسن بۇ ناوبانگ دەرکردن، يان
 دەستكەوتنى پارەو پوول و نامەى زانستى. قەلەمى خۆتان بە
 نرخىكى كەم مەفروشن، سەبرى كپيار و نرخ بىكەن، وابزانم ھىچ
 كپيارىك لە خوا مەزنتەر و دەولە مەندتر و بەدەسەلاتر نىيە، ھىچ
 نرخىكىش لە بەھەشت و نرىكبوونەوۋە لە خوشەويستى خوا

بەرزتر نىيە.

وتەم بۆ ھەندى پزىشك ئەۋەيە لە مامەلكردن لەگەل خەلكدا
 دووپرو مەبن، رووخۆش لە عىادەى تايبەت و رووگرز لە
 نەخۆشخانەو عىادەى گەشتى، ورد بن لە دەستنىشانكردى
 نەخۆشپەكان و رووبەرى زانىارىيە پزىشكىيەكەتان فراوانتربكەن،
 ھەندى لەكاتتان بەدەنە پشوى جەستەو دەروونتان، لەگەل كىشەكانى
 خىزان و دەروپشتاندا بژىن. پشكىن و دەرمانى زياد و ناپىويست
 بۆ خەلكى مەنوسن. جار بەجار بە خۆپايى تىمارى خەلكى
 بىدەرەمەت بكەن و دلىا بن كە ئەۋە بەخۆپايى ناپىت، بەلكو
 خۆشپەكى دەروونى پىتان دەبەخشى، بەتايبەتى گەر لە پىناوى
 رەزامەندى خوا پىت.

دەبى بە كاسبكاران و بازرگانان بلىم: تكاتان لى دەكەم پارووى
 حەرام مەخەنە دەمى ھاسەر و مندالەكانتان، دلىا بن ھەر
 پاروويەكى حەرام تىكەدەرى تەندرووستى ئادەمىزادە، زەرەرى لە
 قازانچى زياترە، باشى و خراپى بابەتەكانتان ئاشكرابكەن، لەبەر
 قازانچىكى كاتى مالى خۆتان بەدەستى خۆتان كاۋل مەكەن، ئەگەر
 بىتانەوى قازانچى زياترتان دەستكەوى دەستى يارمەتى بۆ ھەزاران
 درىژ بكەن.

بە چىنى مامۇستايان دەلىم: پىرۆزترىن پىشەتان ھەلبىژاردوۋە،
 لەگەل زانست خو و رەۋشتى مەۋقايەتى فىرى قوتاياننتان بكەن،

ئاستى رەشتى و زانستى نەۋەى داھاتوومان كەوتۆتە سەر ئەستۆى
ئىۋە. لە وانەوتنەۋە دىسۆز بن، مەھىلن قوتابيان و خويندكارانى
پۆلەكانتان پىۋىستيان بە وانەى تايىبەت ھەبى، قوتابيان و
خويندكاران دامەپلۆسىنن، دلتان لەگەلىاندا فراوان بى، بە قسەى
خۆش و چوونە ناو كىشە تايىبەتەكانيان رىزلىنانتان بسەپىنن،
گرنگى بدەنە جل و بەرگتان، قوتابى ۋەرگى باش دەبىت گەر رىز و
خۆشەۋىستى بۆ مامۆستاكەى ھەبىت.

ئامۆزگاريم ئاراستەى ئەوانە دەكەم كە لە ژيانياندا كارەساتى
گەرەيان تووش ھاتوۋە، ئەوانەى كە مردن برادەر و برا و خوشك و
باوك و دايك يان كچ و كورپانى لى فراندوون، ھەندىكتان لەوانەيە
لە يەك كاتدا زياتر لە خۆشەۋىستىكى لەدەست دابى، يان شىۋەى
مردنيان ئاسايى نەبوۋىت، يان مردنەكە كىشەى تىرى بەدواۋە
بوۋىت ۋەك ھەتىو بەخىۋىكردن، يان كەم ئەندامى، يان مال
كاولبوون؛ ئەو رووداۋانە كارەساتى كوشندە نىن گەر بزاني چۆن
مامەلەى باشيان لەگەلدا بىكەين. دەبى يەكەم جار بزاني كە خۋاى
پەرۋەردگارى ئەم گەردوونە لەم رووداۋانە بى ئاگا نىيە،
دوۋەمىش: ستەمكردن بە ھەرشىۋەيەك بى دوورە لە كارى خۋاى
گەرەۋ ئەو ستەمكارىي لە ئىمەى قەدەغەكردوۋە، ئىتر چۆن خۋى
دەيكات؟ تواناي بى سنوورى ئەو پىۋىستى بە ستەمكارى نىيە،

یه کیك ستهم دهكا، كه پیوستی پیی بیټ، بهلام خوا دهوله مهندهو
 پیوستی به كهس نییه. راسته سته مكارانیش دهوله مهندهو، بهلام
 نهوان پیوستیان به بهرده و امبوونی دهسه لاتیانه، بویه سته مکاری
 دهكهن دژی نهوانه لییان دترسن دهسه لاتیان لی بستینن. سییدم:
 دهبی نهو هتان له بیر نهچی كه دنیا جیی پاداشتدانه وه نییه و
 کوتایی چیرۆكه كه نییه، دنیا مانه وه یه کی کاتییه بۆ كار كردن،
 شوینی پاداشتدانه وه دواي خالی گواستنه وه (واته مردن) دهبیټ، نهو
 كاته کاتی لیکۆلینه وهی سهرجه م نیشه کانی دونیات له گهل ده کریت.
 بهرام بهر نهو کاره ساتانه نه م بریاره راسته و خویانه ت له بهرده مدایه:
 ۱- باوهرو متمانهیی به خواهند و به دادپهروه رییه که ی له تازارو
 و کاره ساته کان به گه وره تر بزانی، نه وهش ده بیټه هو ی
 ئۆقره گری و دریژه دان به ژیانته. نهو بریاره دونیات له دهست
 نادا و لهو دونیاش له لایه ن خواوه پاداشتیکی بی وینه ت پی
 ده به خشری.

۲- باوهرت به خوا لاوازه بیټ و تووشی رووخاندنی دل و دهروون
 دهبی و ژیانته بۆ ماوه یه کی زۆر یان که م ده وه ستیټ و
 پاداشتیکت پی نادر ی، ههرچه نده سزاش نادر یټ.

۳- له نه بامی نهو کاره ساتانه له ریی خوا پاشگه ز دهبی و تووشی
 بی نومییدی دهبی و لهوانه شه بریار بدهی کوتایی به و ژیانته
 بینی، نهو کاته دنیا و پاش دونیات له دهست دهچی، چونکه

یەکیك خوا پشستی بەردات هەرگیز کەس پشستی ناگریت.
 کەواتە ئەم رووداوانە گەر بەپیتی ئەو زانیارییانەی سەرەو
 مامەڵەی لەگەڵدا بکەن و رەزامەندی بنویسن و هەولبەدی هەنگاو
 بنی بۆ تیمارکردنی برین و سارپۆژکردنی ئازار و چارەسەرکردنی
 کێشەکان، ئەو کاتە پاداشتەکانی خوا وەرەگریت. یەکەم پاداشت:
 بەهەشتی بەرینە؛ دووهم: یارمەتیت دەدا بۆ چارەسەرکردنی
 کێشەکان؛ سێهەم: ئارامییەک دەخاتە ناو دل و دەروونت کە دەبیته
 مایە بەردەوامی و ئارامی ژیا. گەر ئەم قسانەت بە دل نەبی،
 ئەوا گیر و گرفت و کارەساتەکان هەر روو دەدەن، بەلام بیگومانیشت
 هیچ کەسیك چارەسەری لەوە باشتی پێ نییه بۆ ئەو کێشانەت.
 بەوانە کە خۆیان و خەلکی بێ تاوان دەکەنە قوربانی، بە
 مەبەستی رزگارکردنی ولات دەلێم: متمانە بە هەموو کەسیك
 مەکەن و مەیکەنە سەرچاوەی بریار وەرگرتن، هەتا خو و رهوشتی
 هەلنەسەنگێنن و بەدوو پێوانە پێوانەیان نەکەن - ئەو دوو پێوانەیە
 دوو سەرچاوە سەرەکییە کە ئاینی خوان کە بریتین لە کتییی خوا و
 فەرموودەکانی پیغمبەری خوا ﷺ - ئینجا ئەگەر وینە کە لاتان
 هەر لیڵ بوو دلێ خۆتان بکەنە پێوهر، دل ئەگەر خاوین بێ لە
 غەیری خوا راستییەکان بەناسانی دەبینیت. دوا هەنگاو بۆ
 هەلنەسەنگاندن رووکردنی راستەوخۆیە بەرهو خوا و دەست
 بەرزکردنەو داواکردنی یارمەتیە بۆ ناسینی بەرامبەرە کانتان.

ئەگەر ئەنجامی ئەمانە ھەمووی ئەو کەسیان پەسەند کرد، ئەو
کاتە بیکەن بە مامۆستا و رێنماییەکانی وەرێگرن. دانیام ھەرگیز
ئەو جۆرە مامۆستا بەرپێزانە ریی ئەوەتان پێ نادەن بە ناحەق خوێنی
ئادەمیزادی بێ گوناھ برپێژن، خوا و پێغەمبەری خواش بەو رازی
نابن. رزگارکردنی مەککە لە دەست کافرەکان ئاواتیکی گەرنگی
پێغەمبەر بوو ﷺ، ئەو کاتە لە مەدینە بوو خۆی گەورە پێی
فەرموو: لەبەر ئەوەی مەککە هێشتا ھەندێ باوەرداران تێدا یە،
ئێمە جاری نامانەوی هێرش بەرنە سەر مەککە، چونکە لەوانە لە
رێگادا بێ ئەوەی ئێوەش بزائن، خوێنی ئەو باوەردارانەش بە پیاو و
بە ژنەو برپێژری، گەر کافرەکان جوو دابوونایە لە باوەرداران، ئەو
کاتە زەمینە خۆش دەبوو بۆ هێرش بردنە سەر کافرەکان بێ ئەوەی
زیان بە باوەرداران بکەوێت. ئەو لە سوورەتی (الفتح) ئایەتی ۲۵ دا
ھاتوو. ئەمە لە کاتە کە شەر بە شمشیر و رم بوو ئەک بە چەکی
نوی، کە وەک دەبینن، گەر ئەک دۆژمن بکوژی، بە دەیان خەلکی
بێ گوناھ دەفەوتینی و مالیان کاول دەکات. ئەم ئێشە وەک
ھەلە ئەک نییە لە نوێژدا بە سوجدە سەھوو داپۆشریت، ئەو
خوێنی مەرۆقە. ئێمە ئەگەر لە ھەموو ئالوگۆرپێکدا بابەت و نرخ
بقرسین و بەوردی ھاوسەنگیان بکەین، ھەرگیز دووچاری زیان
نابن. رشتنی خوێنی ئادەمیزادێک بەبێ ھۆ لە تیاچوونی سەرچەم
دوونیا لای پەرۆزدگار گرانترە.

نهوانه‌ی سهره‌وه بانگه‌وازی تاییه‌تی بوون، به‌لام ده‌بی شاخ و داخ و دۆل و بیابان ده‌نگم بده‌نه‌وه، بانگه‌وازی گشتیم بگه‌یه‌نن به خه‌لکی:

نه‌ی نهوانه‌ی که به‌دل و به‌گیان داواکاری به‌هه‌شتن! کاتی کرینی به‌هه‌شت و فروشتنی دۆزه‌خ نه‌مرۆیه نه‌ک سبه‌ینی، سبه‌ینی که فریشته‌ی مردن له‌لایه‌ن خواتانه‌وه ده‌بیته میوانتان و گیانتان له‌له‌شتان جیاده‌کاته‌وه، چونکه نه‌و له‌شه‌ روۆلی نامینی و له‌گه‌ل قوناغی داهاتووت ناگونیجیت، گیانیشتان ده‌گه‌رینیته‌وه بو‌لای پهره‌ردگارتان بو‌ نه‌وه‌ی ژیانیکی نوی بیینی، نه‌و کاته‌ کرین و فروشتن کو‌تایی پی‌دیت و په‌رتووی ده‌ستکه‌وته‌کانی چاکه‌و خراپه‌تان داده‌خریت، چونکه هه‌موو شتیگ به‌ راسته‌قینه‌ ده‌بیینی و له‌ سنووری تاقیکردنه‌وه ده‌رده‌چیته. نه‌و کاته‌ ئاواته‌خواز ده‌بن بگه‌رینه‌وه بو‌ دنیا بو‌ کو‌کردنه‌وه‌ی ده‌ستکه‌وتی زیاترو نه‌وه‌ی که‌مته‌رخه‌می کردبوو په‌نجه‌ی په‌شیمانی ده‌گه‌زی، له‌کاتیگدا په‌شیمانی بی‌ هووده‌یه و سوودی نابی.

نه‌ی سته‌مکاران! سبه‌ینی ده‌مرن و سته‌م لی‌کراوان به‌ پی‌لاوه‌کانییانه‌وه ده‌که‌ونه‌ سهر خۆلی گۆره‌کانتان، برا و نه‌وه‌کانتان خۆلی گۆره‌کانتان ده‌کو‌تنه‌وه‌و ئاورشیینی ده‌که‌ن تا به‌ په‌له‌ بگه‌رینه‌وه بو‌ دابه‌شکردنی میرات و پاره‌ و پوله‌کانتان و له‌سهر عهرشی ده‌سه‌لاتتان دانیشن.

روو نه که مه نهوانه ی پشت له خویان کردوو و هه ر خه ریکی
 زه ره رگه یانندن به خه لک و ئاژاوه نانه وه و خوشکردنی ئاگری دوو به ره کی
 نیوان خه لکن و ئامرازه کانی راگه یانندن وهونه ر و... کردوو به
 سووته مه نی نه و ئاگرو ئاژاوه نانه وه، بهوانه ده لیم : ئیوه کهنی
 ده ریان و گهندی کۆمه لگان، هه ر نه وهنده شه پۆلی فیکری و
 ده روونی و زانستی راسته قینه جووله ی تیکه وی و پسرپۆری تایبه تی
 لی هه لکه وی، نه و کاته کاره ره شه کانتان ئاشکراده بی و به ر نه فره تی
 میژوو ده که ون، بی گومان نه زه وی ده گری به سه رتان و نه ئاسمان.
 خوی پهره ر دگار دهستی لی بوردنی بو به بنده کانی هه می شه
 درێژکراونه ته وه، بۆیه هیشتا بواری په شیمانیتان له و کاره خراپانه
 ماوه و ده توانن نه خوشیه ده روونیه کانتان تیمار بکه ن و دلنیا بن له
 ده ره وه ی ده رمانخانه ی خواناسی چاره سه رتان ده ست ناکه وی.

نه ی نهوانه ی هه موو شتیکتان فروشت به هیچ و هیچتان کپی
 به هه موو شت! به هه شت و نزیککی خواتان فروشت به دۆزه خ و
 دووری له خواو دۆزه ختان کپی به به هه شت، بازرگانییه که تان
 کوتایی پی هات، چونکه سه رمایه تان نه ما.

نه ی دانیشه وانی مزگه وته کان! دانیشه تان له و جیگا پیروژه
 پیویستی به دل خاوین کردنه وهیه له یادی غهیری خوا؛ دلتان پرکه ن
 له خوشه ویستی خوا ئینجا نویژ دابه ستن.

ئه‌ی ئه‌و که‌سه‌ی به‌ زمان ناوی خوا ده‌به‌ی! ناوی خوا مه‌به‌ و
دلت لای یه‌کیکی تر بی. گهر بزانی خوی گه‌وره‌ چاوی له‌ ناو دلته
نه‌و کاره‌ت نه‌ده‌کرد.

ئه‌ی له‌ش ساغان! ئه‌ی قسه‌زانان! ئه‌ی بیتکاران! گهر دلتان
ئاگای له‌ قازانجی خواناسان بی خه‌فته‌بار ده‌بن؛ ئاگادار بن.

ئه‌ی دیلی ئاره‌زووه‌کانی نه‌فس! ئه‌ی به‌نده‌ی خه‌لك! ئه‌ی نه‌زان
به‌ نه‌نجامی داهاتوو، نه‌ناس به‌ خوی و به‌خوای خوی و به‌ خه‌لكی و
به‌ ده‌روپشتی! دۆست و دوژمنی خۆت بناسه، خوی تاك و ته‌نیا
دۆستی یه‌که‌مه‌، ئینجا لیستی دۆسته‌کانی ترت له‌و وه‌ریگره!!

ئه‌ی په‌روه‌رده‌ی ته‌مه‌لی و راکردن به‌دوای ئاره‌زووه‌کانی نه‌فس و
هه‌وه‌س! قازانج له‌و ده‌قه‌ره‌دا نییه، قازانج له‌ ده‌قه‌ری ناسینی خوا و
شوین که‌وتنی ره‌زامه‌ندییه‌تی. دوورکه‌وه‌ له‌و شتانه‌ی پیتی ناخۆشه
تا ئه‌و شتانه‌ی پیت خۆشه‌ بۆت به‌ینیته‌ دی.

ئه‌ی ده‌ست به‌تال! به‌یادکردنیکی ناوی خوا دره‌ختیک بۆ خۆت
له‌ناو به‌هه‌شت ده‌چیینی، ساتیک رووکردن به‌ره‌و باره‌گای خوا
تیشکیکی رووناکی پیت ته‌به‌خشی سوودی لی وه‌رده‌گری له
په‌رینه‌وه‌ به‌سه‌ر دۆزه‌خ به‌ره‌و به‌هه‌شتی خوا، سه‌رچاوه‌ی رووناکی
سبه‌ینیته‌ کرداره‌ چاکه‌کانی ته‌مه‌رۆته، کۆشکی به‌هه‌شتت به
دریژکردنی ده‌ستی یارمه‌تی بۆ لیقه‌وماوان برازینه‌ره‌وه، چون دلت

دی به تیریتی بخدوی که چی در اوسیه کت یان هاو لاتییه کت نانی نه بی
بیخوات، چون ده بیته در اوسی پیغه مبه ران که چی له ناو جینی گدرم و
گوردا ده خدویت ناگاشت لییه هاو لاتییه کت له سهرما وا ده لدرزیت،
یان له ژیر فینکایی سارد که ره وه پالده که ویت له و کاتدی
در اوسیه کت نارهق به لیشاو ده رژی نیته، نه و خوابیه له نافر ه تیکی
له شی فروش خوشبوو له بهر نه وهی ناویکی کرد به قورگی سه گیکی
تینوودا، نه و جوړه کردارانه به وردی هه لده سه نگیته.

نه ی سهرقال به هیچ! سبه یینی ده سته که وته هیچ و پوچه کانی
دونیات ده توینه وه و ده پروو خین و ته نیا خوا و سزا و پاداشتی
له بهر ده متدا ده یینی، نه و کاته ش بیانوی ناماده کراوت چیه؟
نه ی نه و که سه ی گالته ت به گه وره ترین راستییه کانی بوونه وهر
ده کرد، که بوونی سهر چاره ی هه موو بوونه وهرانه، گالته ت به تاکه
راستییه کی ژیا نته ده هات که مردنه و واتده زانی خالی کوتاییه،
گهر خالی گواستنه وه ت بو ژیا نی نه مری بی چی ده که یت؟ گهر
به رامبه ر خوا بوهستی هه ست به چی ده که ی؟ نه وه هه له یه ک نییه
به رامبه ر به به رپوه بهر یان براده ر، نه وه هه له یه کی چاره نوو سسازه
به رامبه ر خوی خاوه نی هه موو بوونه وهرانه. هه ندی جار ناوی
زه لامیک به خراب ده به یت و دلنیا شی پی ناگات، نه گهر پی شی
گه یشته نه و به رامبه ری شهرمه زار ده بیت، نه ی نه گهر بوونی خوات
فدراموش کرد، نه و خوابیه که به شه و به روژ پیداویسته کانتی

بەدرىژايى تەمەنت بۆ دابىن كىردووى و ھاتىتە بەردەم بارەگاھى بە
چى ھەلەكانت پىنە دەكەي؟ روو لەكوى دەكەي؟ بۆ ھەر لايدەك ئاوپ
بەدەيەو ھەو لەبەرەمبەر خۆتدا دەبىنى.

ئەي ھەو كەسەي سىفەتتەك بۆ خوا دادەننى، كە لە راستىيەو
دوورە! بەدوای راستىيى ھەو سىفەتە بگەرپى و لىنى پەشيمان بىدەو
گوى مەدە بە رەزامەندىي دۆستان؛ رەزامەندى خوا بەسەردترە!
توورەيى دوژمنان فەرەمۆش بکە؛ توورەيى خوا ترسناکترە.

نەناسىنى خوا وات لى دەکا متمانە بە غەيرى ھەو بکەي. پشت
بەستن بە خوا دەولەتمەندىيە، پشتبەستن بە غەيرى ھەو ئاكامەكەي
ھەژارى و رىسوايىيە.

ئەي چالاک و گورج و گۆل لە کاروبارى دونيا، دەست بەتال و
تەمەل لە کاروبارى روژى دوانى! ئەگەر مېشكت لە کار بوایەو
كەمىك لە بازىرگانی و كرىن و فروشتنت دەزانی، بۆت دەردەكەوت
كە لەسەر رىي زەرەرمەندىي گشتىي ھەنگاوى كویرانە دەنئیت، بۆ
ساتىك بوەستە و سەرنج بەدە خۆت و دەورووبەرت، پروانە خولى ژيان و
مردن، ھەولدان و چارەنووس و پىداويستىيە گىرگەكانى ژيان، وتەي
خوا و قسەي ئادەمىزاد، بەلئىنى خوا و بەلئىنى غەيرى خوا،
ئاواتەكان و دەسكەوتى رابوردووت، دەسكەوتەكانى لەش و دەروون.
جار بە جار لە كاروانى ژيانندا، ھەو چاوپىياخشانەوہيە بکە.

ئەي سەرخۆش بە مەیی دونیا و ئارەزووەکانی ئەفس! بەم زوانە
لە ناو گۆرە کەتدا هۆشت دیتەو بەرخۆت! خەلکی نووستوون، کە
دەمرن خەبەریان دەبیتهو.

ئەي مەرۆف! خۆزگە دروست نەبوویتایە، وەکو دروستیشکرای
بەزانیبایە بۆ دروستکراوی!

ئەي نوستوو! لە خەو هەلسە، چاوت بکەو و سەیری بەردەست
کە، ئەوا لەشکری ئەشکەنجەدەران هاتن و تەنیا میهرەبانیی خوا
بۆتە بەر بەست لەنیوان تۆ و ئەواندا، میهرەبانیی خۆی مۆلەتت بۆ
دریژ دەکاتەو بەهیوای بەئاگابوونەو. لە قوتابخانە لە هەر
واندەیک پێنج یان شەش تاقیکردنەو. بۆ دەکری، لە رۆژیکدا
خوای گەورە رووبەرۆوی سەدان تاقیکردنەو. دەکاتەو، بەهیوای
دەرچوونت لەیەک تاقیکردنەو. نمرە ی بەرز بێت خراپە کانت بۆ
دەسپێتەو، هەر نمرەیک دە تا حەوت سەد جار زیادی دەکات، بەلام
نمرە خراپە کانت بە یەک جار دەژمیڕیت، دەرچوونی تۆ مەبەستیت،
بەلام کۆسپە گەورە کە ئەو یە خۆت ناتەوی دەرچیت، دەرچوونی
دونیا زیادبوونی ئەرکە، بەلام دەرچوونی قوتابخانە ی خۆشەویستی
خوا لابردنی ئەرکە، ئەنجامە کە بەهەشتی پالڤانەو و خوشییە،
هەول بەدە لە قوتابخانە ی جێبەجێکردنی فەرمانەکانی خوا لە ریزی
پێشەو بەیت و پلە ی یە کەم بە دەست بەیانی. ریزی یە کەم ریزی
بلییمەتان و هەول دەرانە، ریزی کۆتایی ریزی تەمەلان و ترسنۆکانە،

بە غەيرى رىزى يەكەم رازى مەدە.

ئەي كۆتايى پى ھاتو! ئەي كۆچەر! ئەي رۆيشتو! خۆت
ئامادە بىكە بۆ گەشتە دوورو درىژەكەت، خۆزگە مردن خالى كۆتايى
بوايە، دىنيا بە نەماندەھىشت پىش ئىمە باوەش بە دونيادا بىكەي!!
بەلام مردن خالى گواستىنەوہىہ لہ ژيانىك بۆ ژيانىكى تر، لہ ژيانى
كاركردن بۆ ژيانى سزادان، يان پاداشت دانەوہ، لہ ژيانىكى
بەرتەسكەوہ بۆ ژيانىكى فراوانتر، لہ ژيانىكى ناداپەرورەرى و
ستەمكارى بۆ ژيانى دادپەرورەرى و دوور لہ ستەمكارى. دەمىكە
دونيا رووت تىدەكا، بەدەورو پىشت دا دەسورىتەوہ، بەلام ئەمپرو
دەستت لى ھەلدەگرى و دەستت بەردەداو رووبەرورەرى چارەنووسى
داھاتووت دەكاتەوہ. پالپىشتى تۆ ئەمپرو كىيە؟ براو خوشك وياوك و
دايك و دۆستەكانت بە گىروگرفتى خويانەوہ سەرقال بوون، گەر
سەيرى دەورووبەرت بىكەي، غەيرى خوا و كارەكانى خۆت ھىچى تر
نابىنىت.

ئەي ئەو كەسەي بە دواي نىزىكتىن رىگا بۆ بەھەشت دەگەرى!
دلت خاوين كە لہ كىنە و ھەسوودى و شوينكەوتنى
تايبەتمەندىەكانى خەلكى. واز ھىنان لہو شتانەي كە پەيوەندىان
پىت نەبى جوانى ملكەچكردنت بۆ خوا دەگەينىن و بە نىزىكتىن رى
دەتگەينىتە بەھەشتى خوا و لہ دونياش ئارامى بە دل و دەروونت
دەبەخشى.

ئەدی ئەو کەسە بە پڕۆکت و ناوێشان ناوی خواناسی لەخۆت
 ناوە و ناوە پڕۆکت بەتالە لەهەست کردن بە بوونی خوا! پڕە لە چاوپرین
 لە رەزامەندی خەلکی، گۆینەدەر بە رەزامەندی پەرەردگار، لە
 ریزی پیشەوای نوێژکەران دەوێستی کەچی ریزی پیشەوای ئازاردان
 بە خەلکیش لە دەست نادهی! لە دەرخیستنی کەم و کورتی و عەیبی
 خەلکی لە ریزی پیشەوای و خەریکی پلاندانانی ملشکاندنی
 خەلکی دەوربەرتی لە پێناو بەرژەوێندیت، هەندێ جاریش
 دوژمنایەتی بۆ خەلک تەنیا رەنگدانەوێ. دڵە رەشە کە تە یان بۆ
 رەزامەندی گەرەکانتە، واتە بەهەشت دەفرۆشی بە دونیای خەلک!
 یەکی لەم دوو هەنگاوانەت لە بەردەمە: یان خۆت بە خواناس پیشان
 مەدە خەلکی با نەبیت بە بەلگەیەکی خراب لەسەر ریی خواناسی،
 چونکە ئەو گوناھە کانت زیاتر دەکات، یان دڵت خاویێنکە لە غەیری
 رەزامەندی خوا؛ رەنگدانەوێ کەشی رزگار بوونی مەروفاوەتی لە زەرەر و
 زیانی زمان و دەستت.

بەرپۆژ بەو شیوەیە لە گەڵ خەلکدا خەریک دەبم، هەتا شەو دێت
 ئێنجا دەچمە بەردەم بارەگای خوا دەپاریتمەوێ کە ئەو ئەرکە پێی
 سپاردووم بە جوانترین شیوە جێ بە جێ بکەم. ژیا ئێم بوو بە ژیا
 پاشاکان، ئەوان بە رۆژ لە گەڵ میلەت و بە شەو لە گەڵ نزیکانی
 کۆشکی پاشا، بەلام من بە شەو لە گەڵ خاوەنی زەوی و ئاسمان و

خوۋاي ھەموو پاشاكان كۆدەبەدە، ئازارى تىكەلبوونم بەخەلك لە
 رۆژدا لەبىر دەچىتەدە، زۆر چار لە رۆژدا دىلم ئارەزووى فرىنى
 ھەبوو بەرەو بارەگاي خوا، تا خەلك بەجى بهيلىت، بەلام
 مەقسەتى قەدەرى خوا ھەردوو بالەكانى برىو، بۆ ئەوئەلى لەناو
 خەلكدا بۆيم و رىنمايىيان بىكەم و بەرەو ئاسۆى ناسىنى خوۋاي
 خوياندا بيانبەم. بەراستى منىش لەو كاتەوئەلى ھاتوومەتە ئەم ئاسۆ
 بەرزەو، دىلم نايەت نانى شادبوون بە نزيكبوونەو لە خوۋاي گەورە
 بە تەنيا بۆم، بەرچاوتەنگى سيفەتى خواناسان نىيە، بۆيە بانگى
 ھەموو دۆستان و خاوەن بىر وھۆشەكان دەكەم، ھاوار دەكەم بەوپەرى
 دەنگى خۆم، دوا پەياميان پى دەگەينم:

ئەي خەلكىنە...!

ئەي ئەوانەي سەرقالى پارە پەيداكردن... دەولەمەندى
 لىرەدايە...!

ئەي ئەوانەي نايانەويت زەرەر بىكەن... قازانچ لىرەدايە...!
 ئەي ئەوانەي بەتوندى باوەشيان بە دونيادا كىرەووە...! ژيانى
 راستەقىنە لىرەدايە...!

ئەي ئەوانەي بەدواي دونياي كۆتايى پى ھاتوو ھەناسەسوار
 بوون...! بەھەشت لىرەدايە...!

ئەي ئەوانەي دەترسن خوشىي دونيا كوتايى يىت...! خوشى و
 لەزەتى بەردەوام لىرەدايە...!

ئەي ئەوانەي بەرەو رەزامەندی خەلکی دروستکراو هەنگاوی
 بێئومیدی دەنێن...! خوا لێرەدایە...!!
 سوپاس بۆ خۆی بەخشندهو میهرەبان که منی گەیانده ئەم
 پلەیه که خۆشی تەواو لە دنیا وەرێگرم، بێ ئەوەی ئاستی
 مەوقایەتیم دابەزی، دل و دەروونیشتی بە بەهشت و نزیککی لە خۆی
 شادکردووم. کاری خاوەن کردنەوهی دل و دەروون و بەرزکردنەوهی
 ئاستی کۆمەڵایەتی و دارایی و رامیاری خەلک، گەرەترین رۆلێکە
 بێ هەڵدەستم لە پێناو گەیشتن بە گەرەترین ئاوات که رەزامەندی
 خۆیە.

دۆای بەجێ هێنانی ئەو رۆلەي بە من سپێردرابوو لەلایەن
 خۆی گەرەوه، هەستیکی زۆر خۆشم تێدا پەیدا بوو که ئامادەم بێ
 هیچ جۆرە دلگەرانیهك دنیا بەجێ بهێلم لەو ساتەي که خۆی
 گەرە بریاری لەسەر وەرگرتوو لە قەدەری خۆیدا. من ئیستا
 هەرگیز لە مردن ناترسم، مردن بەلای منەوه چرکەیهك بێ دەنگیە،
 چرکەیهك لە هۆش چوونە، مردن فەوتانیکی تەواوەتی نیە، بەلکو
 تەنیا مردنی جەستەيە، بەلام پێکھاتە سەرەکیەکت که گیانە،
 جاری نامریت، ئەگەر لایەنی زانستی وەرێگرین، دەبینین بە درێژایی
 تەمەنت دەیان یاخود سەدان جار جەستەت بەتەواوەتی دەگۆریت بە
 مردنی خانەکانت و هاتنی خانەي تر لە شوێنیاندا، بەلام ئەمڕۆ دەبێ
 جەستەت بەتەواوەتی فری بەدی، دەبێ ئەو گیانە رزگاری بێ لە

جسته بۆ نهوهی راستیه کان بیینی، بههشت و دۆزهخ و فریشته و
جنۆکه بیینی، ده گوێزریتهوه بۆ جیهانیکی فراوانتر (هههههههه له
قۆناغی کۆتایی، که ده گهسته دوا چاره نووست، یان بههشت یان
دۆزهخ، بهرگی جستهیی هه میشهیی وهرده گری، که شایهه بهو
قۆناغیه). هه چۆن له سه رهتای له دایکبوونت گوێزرایتهوه له
بۆشایی تاریکی تهسکی سکی دایکت بۆ فراوانی ژیاانی سه رهوی،
وا نیستاش ده چیه جیهانیکی گه وره تر، که به چاوی جستهی
دونیات نابینریت. ده رگای خوشه ویستان و یارانت له بهرچاوی
ده روونت به فراوانی ده کریتهوه. به یدک گه یشتن به فریشتهی مردن
دیداریکی ترسناکه بۆ نهوانه ی بی ئاواتی بهرز له دنیادا ده ژیان،
نهوانه ی پرپوون له ئاواتی بچووک له دنیادا، به تال بوون له ئاواتی
گه یشتن به نه نجامه گه وره کانی ری خواناسین، بۆیه دلته نگ ده بن له
گواسته نه وه له پری بۆ به تالی، له ده ولته مهندی بۆ هه ژاری، له
قه ره بالغی بۆ ته نیایی. به لام من به ئاواتیکی زۆر گه وره ده ژيام، بۆ
ئاواتی پاش مردن هه ولتم ده دا، بۆ ره زامهندی خوی فریشتهی مردن
کارم ده کرد، له بهر نه وه من بی گومان بهو دیداره دلگران نیم،
دلنیام به توندی له گه لدا ناجوولیتتهوه. نهو براده ری منه، خواناسه،
دلنیام پیش نه وه ی بی بۆ لام خوی گه وره رایسپاردوه ناگای لیم
بی، به وپه ری نه رم و نیانییه وه هه لسوکه وتم له گه لدا بکات و جسته م
لی وهریگری. چۆن بی تاقهت ده بم، گه ر بزائم وافریشه کان و گیانی

پاکی هه موو خوشه ویستانی خوا پیشوازیم لی ده کهن، ئاهه نگیکی
هه ناسه برم له بهرده مه، مردن تیکدانیک کاتییه و بنیاتنانی
هه میشهیی به دواوهیه، سه به رزی بو ئه وانهیه که ریزیان لی
ده گیری و سه ر شۆری بو لاساران و یاخیوان له ریگهی ره زامه ندی
خوایه. له لوتکهی ره زامه ندی خوی هه موو جیهانه کان فریده درین
بو ناو بناری توورپهیی خوا، گه وره ترین دهستکهوتی ئه م ریگای
خواناسینه ئه ویه که ئه مپو له مردن ناترسم، خوشترین له زهت
گه یشتن به ئاواته کانه، به تاییه تی ئه گهر ئاواته کانت به رزترین ئاوات
بن. دلخوشتین قوتابیای له رۆژی ده رچوونی ئه نجامه کان قوتابییه
یه که مه کانن، منیش له قوتابخانهی خواناسیندا هه میشه هه ولی
پلهی یه که میم داوه.

خوایه به میهره بانی خۆت پلهی یه که میم پی ببه خشه، له گهل
خوشه ویسته یه که مه کانی خۆت کو مبکه ره وه، دلّم شادکه وه به
ره زامه ندیت و دهستکهوتنی په نای لی بوردنت، دوورم خه وه له
دۆزه خ و توورپهیت و ته نانهت گله ییت، گونا هه کانم و هه له کانم له بیر و
زه ن و میشکی خه لک و دهست و قاچ و زمان و پیستم ببه وه، تا
له سه ر تاوانه کانم نه بن به شایهت، ته نیا له رۆژی روویه پروو بوونه وه
له گهل تۆدا ده ترسم، تازانم دوا بریارت سه بارهت به من چی ده بی.
من دلنیام له دادپه روه ریت به لام ترسم له هه له کانم، تکهات لی
ده که م، ئه ی خوایه، هه له کانم نو قم که ی له ده ریای لی بوردنت.

قەلەمی میهرەبانیت لاپەرەکانی گوناھەکانم رەش کاتەو. ھەلەکانم
بپیۆ بە لیۆردنت و ھەژاریم بە دەولەمەندیت و سەرشۆڕیم بە
بالادەستیت و با دوا بریارت سەبارەت بەمن شیاو بی بە تۆ ئەک
شیاو بی بە من!!

ئەو گەرەوێ گەرەکان! خۆی ھەموو جیھانەکان! بۆن خۆشان
کە بە ملکەچی بۆت، لە خواردنی نزیککی لیت تیرمان کە،
یارمەتیمان بدە و سەرمان بخە لەسەر خالەکانی لاوازیان، پتەومان
کە بە پشت بەستن بەھیزت و لیۆردنت و بەزەیت. نەینێھەکانمان
خاوەن کە، پێداویستیەکانمان جی بەجی کە، کارە ناشیرینەکانمان
داپۆشە، دەرووگان دەولەمەندکە، با دەستمان پان نەکەینەو بە
غەیری تۆ، بمانپاریزە لە خۆمان و لە خەلک، خەم و ئاواتەکانمان بکە
بە یەک خەم و ئاوات، ئەویش نزیکبوونەو لە رەزامەندیت و چوونە
پەنای قەلای بەندایەتی بۆ گەرەیت .

دل و دەروون و زمانم شایەتن لەسەر ئەوێ کە کەس لە تۆ
گەرەتر نیە، بیجگە لە تۆ هیچ خواپەکی تر لە ئارادا نیە، محمد ﷺ
بەندە و دوا پیغەمبەری تۆیە، مردن و زیندوبوونەو رەوایە،
بەھەشت و دۆزەخ رەوایە، روژی لیۆلینەوێ گشتی وا لە رێ دایە
بۆ سزادانەوێ یاخیبوان و دانەوێ ماف بۆ خاوەن مافەکان، ئەو
خواپە! ئەو روژەمان لی بکەو بە شای و خوشی و بەختەوێ.
ئەو ئەو خواپە چاوی دلم غەیری ئەو کەس نابینیت، دوا

داواکاریم ته وهیه به قه له می ره زامه ندییت له سهر بهرگی لاپه ره کانی
ژیانم بنووسی: ته وه ژیان نامه ی یه کیگه له خوشه ویستانی خوی
زهوی و ئاسمانه کان.

گەشتى دنى خواناسىك

ئەي خەلكىنە!

ئەي ئەوانەي سەرقالى پارە پەيدا كىردىن ...

دەولەمەندى لىرەدايە..!

ئەي ئەوانەي نايانەوېت زەرەر بىكەن.

قازانچ لىرەدايە..!

ئەي ئەوانەي بەتوندى باۋەشيان بە دنيادا

كىردوۋە.! ژيانى راستەقىنە لىرەدايە..!

ئەي ئەوانەي بەدۋاي دنياي كوتابى پىياتوو

ھەناسەسوار بوون ...! بەھەشت لىرەدايە..!

ئەي ئەوانەي دەترسن خوشىي دني كوتابى

بىت. ..! خوشى و لەزەتى بەردەوام لىرەدايە..!

ئەي ئەوانەي بەرەو رەزامەندىي خەلكى دروستىكراو

ھەنگاۋى بىئومىدى دەنن.!

خو لىرەدايە!!

نوسىنگى تەفسىر
بۇ بلاو كىردىنەو ۋو راگەياندىن
ھەولېر - شەقامى دادگا - ژىر ھوتىلى شىرىن پالاس

f t g+ /TafseerOffice

+964 750 818 08 66
www.al-tafseer.com
tafseeroffice@yahoo.com

